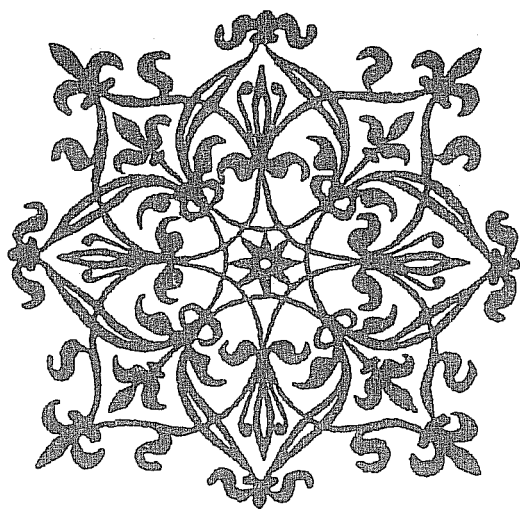

Nové Bratrské Listy

III. ročník 2001 číslo 3.

„Bůh vyhlásil pokoj
v Ježíši Kristu.
On je Pánem všech“

Církev - menšina,
která má naději

Václav Budovec
z Budova

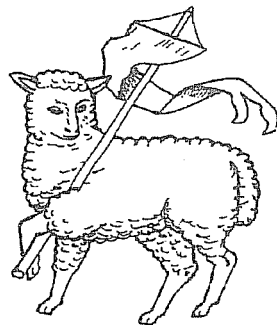
Kristian David

František Brixl

Přemysl Pitter

Jeden rok
s židovským
kalendářem

Zvláštní příloha:
PÍSNĚ

obsah

biblická úvaha

3 Církev - menšina, která má naději (Th. Clemens, JHsn.)

4 Jan 6, 16-20 (Daniel Vacovský)

dějiny

7 Václav Budovec z Budova (Miloš Šolc)

10 Kristian David (Ludmila Plecháčová)

13 František Brixi (-tk-, Daniel Vacovský)

17 Posel smření - Přemysl Pitter (Miroslav Matouš)

zprávy ze světové UF

21 Dědictví pro Východní Afriku (Hartmut Beck)

22 Známe provincii Surinam? (Onward 2/2001)

23 Jednota na Kubě (Onward 4/2001)

24 ekumena

Církev bratrská (Bratrský pozdrav 3/2001)

naš seniorát

24 2. sesterské setkání (Marie Ulrichová)

25 Den partnerských sborů (Jiří Polma)

25 Jablonec nad Nisou (red)

26 Setkání se členy Poradního výboru (red)

26 Sestra Vlasta Polmová (Václav Hájek)

27 společnost a my

Vesnice planeta Země

28 jeden rok s židovským kalendářem

(Pavel Toepfer)

30 čtenáři čtou a píš

(Dagmar Ondříčková)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70. E-mail: UF.PRAGA @ netforce.cz

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99

editorial

Vážení čtenáři,

připravili jsme pro Vás další číslo Nových bratrských listů. Také v něm si připomínáme poselství Božského slova a přibližujeme si muže a ženy víry, kteří ve svých životech zrcadlili svůj vztah k Bohu, svou odpovědnost vůči Stvořiteli i Soudci. To všechno uvádíme jako výzvu pro nás - abychom svůj křesťanský život vedli s opravdovostí, abychom nebyli lhotejnými k úkolům, které před nás naše doba klade, abychom netečně nepřehlíželi bolesti dnešního světa.

Přinášíme také krátké informace z naší části církve, kde ještě zdaleka nejsou záležitosti po třech letech vyhroceného konfliktu v Jednotě bratrské srovnány tak, jak bychom si přáli a jak by jistě bylo dobré pro obě strany, ale také obecně pro obraz křesťanských církví, který beztak není příliš radostný a přitažlivý. Ze stejného důvodu ani nechceme na stránkách našeho časopisu uveřejňovat podrobnější popisy toho, co se děje, jaké dokumenty kolují... Vyhlížíme s nadějí čas, kdy toto bude uzavřená kapitola a my se budeme moci soustředit na to, co je naším úkolem: aby naše sbory rostly.

Uvědomujeme si však, že život ve víře není naší vlastní schopností, že jsme zcela závislí na Bohu a jeho působení. Avšak svatodušní svátky, ke kterým plánujeme vydání tohoto čísla, nás ujišťují, že Bůh nás chce vést. Pro zamyšlení uvádím dva citáty od významných puritánských kazatelů:

„Kristus je dveřmi, které otvírají vstup do Boží přítomnosti, víra je klíč, který dveře odemýká, ale Duch svatý je ten, kdo tento klíč vyrábí“ William Gurnall

„Není úkolem Ducha svatého, aby ti sdělil smysl Písma svatého a dal ti poznání božství bez tvého vlastního studia a námahy, ale aby požehnal tvému studiu a dal ti skrze něj poznání... Odmítnout studium na základě předpokladu dostačitelnosti Ducha je odmítnutím samotného Písma“ Richard Baxter

Přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Bohumil Kejř

biblická úvaha

Církev - menšina, která má naději

Vize proroka Izaiáš

„Hle, já stvořím nová nebesa i novou zemi. Věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl“ (Iz 65, 17-25).

Jaký je to nádherný svět, který tu stavi prorok Izaiáš před oči těm, kteří se vracejí domů z exilu, i ostatním, se kterými se setkávají v Jeruzalémě. Tak mocně bychom rádi kázali a brali Pána Boha za slovo. Ano, tak to má být. To je to poselství, které máme zvěstovat: „Hle, já stvořím nová nebesa i novou zemi. Věci minulé nebudou připomínány, nevstoupí na mysl a nikdy víc už nebude v něm slyšet pláč ani křik“. To, o čem prorok Izaiáš hovoří, není společnost usilující o růst a profit, kde každý myslí jenom na svůj zisk a nikoliv na to, co se stane s naší planetou, ale je to společenství spásy. Vztah k Pánu Bohu je tu v pořádku a žít je radosti. „Veselte se a jásejte stále a stále nad tím, co stvořím“. Vděčně tu každý přijímá z Boží ruky co on sám dává.

Skutečnost dnešního světa

Ale není to jenom iluze, snění, utopie, místo, jaké nikde nenajdeš? Mysleme jenom na zprávy z nedávné doby: Vrcholná jednání světových politiků a vědců o klimatu na zemi ztroskotala. Vlády se nemohou shodnout ani na nejmenším společném jmenovateli, i když tu byly pokusy o všechny možné kompromisy, jen aby se dosáhlo dohody. Naopak: zdá se, že průmyslové mocnosti připravují další kolo oteplování klimatu a my můžeme čekat nové zprávy o „El

Nino“ - o katastrofách, suchu či povodních - a můžeme čekat tisíce obětí. A nyní se to netýká už jenom nejchudších z chudých zemí, jako je Sudán a Bangladěš či Nikaragua a Honduras, které jsou daleko od nás, ale stále častěji jsou postiženy i evropské země.

Neviděli jsme snad i v posledních týdnech dost obrázků plačících izraelských i palestinských žen, které oplakávají oběti teroru a násilí? Jak velice toužíme po tom, aby hlasy pláče a nářků v Jeruzalémě i v pásmu Gazy umlkly! Děti jsou zneužívány k tomu, aby bojovaly a padly v první linii - jako hrdinové. Na druhé straně se stírlí ostrou municí na děti, házející kameny! To je svět, ve kterém žijeme. Jak velice vzdálený se zdá být takový svět, ve kterém by si děti mohly bezstarostně hrát a žít!

A nejsou to jen oblasti, kde vládne válka a násilí, které nám působí starost. Slyšíme o tom, že v Tanzánii a Jižní Africe je vysoké procento novorozenců, kteří se rodí už infikováni virem HIV, dále o problematice podvýživy, která je dalším faktorem, urychlujícím dětskou úmrtnost. Ale také v našem medicínsky vysoce rozvinutém světě leží děti na klinikách a umírají na nevyčlelitelné nemoci. I v našem sboru mají rodiče obavy o zdraví svých dětí.

Staří lidé v ústavech touží po tom, aby už směli odejít z tohoto světa, protože jejich tělesné i duševní síly jsou vyčerpány. Netouží, aby se dožili sta let, protože jejich síla je pryč.

Máme přesto mluvit o naději?

Ano, protože někdo tady z hloubi své víry mluví o tom, že Bůh má moc zasáhnout a změnit tento svět. My, jako křesťané, právě tak jako tehdy židé, se

neumíme vypořádat s tím, co je, co nás chce ochromit a vzít nám odvahu. Ale jde o to zvěstovat, že Pán Bůh chce a může změnit tento svět! On chce dát radost ze života za každých okolností. To je jeho záměr. A to je také smyslem nové země a nového nebe. Bůh nás nechce odtud přesadit do nebe, ani nám neslibuje nebe na zemi. Ale zve nás, abychom věřili tomu, že on sám se nesmíří s tím, jak to na světě vypadá. A sejme z nás strach z toho, že tento svět v hrůze zajde.

Není tu popsáno, jak ten nový svět přijde. Nikoho nebude zajímat, jaký ten přechod bude, ale jistě nebude nikoho, kdo by toužil zpět a snil o starých zlatých časech, jako to kdysi dávno činili Izraelité, když v poušti naříkali a vzpomínali na Egypt s hrnci plnými masa.

Lze tu vůbec mluvit o nějakém přechodu? Tady se přece nejedná o nějaký život „potom“, nýbrž všechny ty důvěrně známé obrazy nového Božího světa jsou a zůstávají přece jen obrazy. V knize Zjevení je sice budoucnost přenesena do „nebe“, ale nebeský Jeruzalém přichází k lidem. A tato naděje by měla proměňovat i dnešek se vším jeho utrpením. O to se jedná u proroka Izaiáše stejně jako ve Zjevení: při všem prožitém utrpení, bolesti a zklamání je tu útěcha, že Bůh činí všechno nové a začíná s tím už teď.

Menšina, která má naději

Jestliže se dáme vírou v Ježíše obnovit, změní se i náš pohled na svět. Pak se skutečně může stát, že ne vždycky se prosadí ten silnější, ba dokonce se může stát ten div, že si lidé budou vzájemně pomáhat.

A my smíme Pána Boha prosit o to, aby tato naděje naplňovala jeho lid a inspirovala ho k činům. A proto zijme, sdělujme a zvěstujme tento optimismus proroka Izaiáše. To, že jsme jenom malé

stádce, nám nesmí vzít odvahu. Také proroci stáli často se svou vizí proti skeptické, pochybující a se současnými poměry spokojené většině. Jako „menšina s budoucností“ (jak se také nazývá jedna studie o církvích) věříme, že „Pán Bůh nesplní všechny naše sny, ale splní všechna svá zaslíbení“.

A to nám dává vždy novou naději.

podle Th.Clemense, EP.fr.

v úvodníku Brüder Bote, upravil JHsn.

On však řekl:

„Já jsem to, nebojte se!“

(Jan 6,16-20)

Máme před sebou biblický příběh, který jsme již pravděpodobně mnohokrát slyšeli. V dětství v besídce, přes výuku náboženství až po mnohá kázání v pozdějším věku. Jsme na břehu Genezaretského jezera, které je zahaleno do tmy. Ježíšovi učedníci se chystají k plavbě na jeho druhý břeh. Noční plavba po jezeře. Jak to může být romantické. Ale pro někoho a možná pro většinu z nás by to byl spíše zážitek na hranici stresu. Tehdejší člověk si nedovedl představit svůj svět bez nadpřirozených sil. Snad se tomu dnes shovívavě pousmějeme. Pomyslíme si něco o zaostalosti lidí a jejich pověrách. Ale vzpomeňme si, kolikrát se i nás zmocnil strach před tajemnou temnotou, kolikrát jsme mnohé nevykonali, jen proto, že jsme měli obavy před něčím neznámým.

Takovému způsobu myšlení byli svým způsobem poplatní i učedníci Pána Ježíše. Také synové své doby. Přestože to byli většinou rybáři, určitě s obavou a respektem nastupovali do člunů a zcela jistě vystupovali z lodí s úlevou po skončené plavbě na pevnou zem. Nebylo to snad jen nebezpečí síly vln, které mohly způsobit katastrofu a třeba

člověka připravit i o život, tedy nebezpečí vlastní rybářskému řemeslu. Ale oni také věřili ve skryté síly vod. Zelenavá hladina byla nepřátelská, byla skrýší nadpozemských sil. A jak těm má člověk odolávat?

A tak i v tento večer nastupovali s určitou tísní do loďky, aby se přepravili na druhou stranu. Ještě více byla ta jejich úzkost zesílena tím, že s nimi nebyl ten, kdo je v poslední době provázel, ke kterému byli zvyklí se obracet o radu. Ježíš s nimi stále ještě nebyl. Navíc v okamžiku kdy vypluli a vzdálili se od břehu na jezero začal prudký vítr hnát vlny proti jejich lodičce. Vlny a bouře hrozí vždy ztroskotáním, mizivou nadějí na záchranu z prostředku vln. A jejich Pán, jejich pomoc s nimi není. Obavy před nebezpečím se zvyšují. A najednou proti obloze vidí postavu kráčející k nim po rozbouřené hladině. Příznak chodící po jezeře zmitaném prudkými vlnami. To se vymyká lidským představám. Hned se ocitli v zajetí ustálených názorů na démonické síly, sídlící v moři. „Zmocnil se jich strach“, čteme v evangeliu. Pochopitelně. Přemohl je strach a bázeň a teprve ve chvíli, kdy k nim zdánlivý příznak promluvil, oslovil je, pak teprve jej pozbyli. Byl to sám Ježíš. Jejich Mistr, kdo k nim promlouvá. „On však jim řekl: Já jsem to, nebojte se!“ Slyšeli jasně a zřetelně a Ježíšovo slovo zahrnalo tiseň. Přítomnost Ježíšova jako světlem vyjasnila tmou, která je obklopovala. S radostí a ochotně přivítali Pána na své lodi. A jestliže se jim dosavadní cesta zdála k nepřechkání, když Ježíš vstoupil na jejich loď, než se nadáli, šťastně přistáli u břehu. Unikli nebezpečí a jejich srdce naplnila vděčnost k tomu, který jim v úzkostech a nejistotách dal novou jistotu. Jeho blízkost je uspokojovala.

Později se zcela jistě na tuto událost rozpomínali a přemýšleli o tom, čeho

byli svědky. Ježíš chodil po rozbouřeném moři a voda ho nepohltila. Voda, která by se zcela jistě rozevřela pod každým jiným člověkem. Ten nepoddajný živel se nestal hrotem pro jejich Mistra a Pána. On je skutečně Pánem. Ne jen jejich Pánem, ale Pánem mořských vln, nezkrotného živlu, který zahubil až dodnes velké množství lidí. Ježíši nic neublížilo. Zlá moc moře se jej nemohla zmocnit. Přemáhal to, co bylo člověku nepřemožitelné. A tak ti milí učedníci pomalu chápali Ježíšovu mimořádnost. Byl to pro ně další důkaz jeho velikosti. Je víc než Mistr a učitel Pisma. Má moc, která přemáhá síly jako nikdo jiný. Je vskutku Mesiášem, od Boha seslaným.

Ježíš tady nesehrál před svými učedníky nějaké divadlo. Neukázal cosi z teatrálních divů fakirů, kouzelníků a kejklířů. Ježíši šlo především o to, uklidnit své učedníky, zbavit je strachu. Musil je ujistit: Jste moji a není síly, která by vás vytrhla z mé ruky. To je to poselství slova: Já jsem to, nebojte se.

Tento příběh nám také připomíná, že nemáme v Písmu zachycené nějaké bajky, pověsti nebo pohádky. Ježíš vskutku zasahuje do našich životů. Ne jako nějaký divotvůrce, ale jako ten, kterému je dána všeliká moc na nebi i na zemi. To nám dosvědčuje velikonoční poselství. A on touto mocí dovede přijít i v tom dnešním rozbouřeném světě. Ještě více bouřícím než celé jezero genezaretské. On přichází, když se naše srdce chvěje úzkostí. Dovede zasáhnout do vln lidských vášní, které jinak podmaní lidské srdce a strhnou je do svých hlubin. Ano - svět, to je to jezero, moře. A mnozí jsou jím zachvácení a stahováni do propastných hloubek, kde panuje zloba a nenávisť a není z nich návratu. Hřích a nepravost, strážně života, ty nám berou jistotu, kácí naději. Před jejich vlivem nemůžeme utéci někam do ústraní, nemůžeme se uzavřít někde do svých příbytků a

nevycházet ven. Jsme součástí tohoto světa. Jsme na tom jako ti učedníci, když se ocitli ve tmě na rozbouraném moři. Co bude? Co přinesou příští okamžiky?

Ať nám přinese svět cokoliv, ať je tma kolem nás sebehustší, ať svět bije kolem nás i do nás svým vlnobitím, my víme: Já jsem to, nebojte se! Jsem to já, Ježíš Kristus, jsem i v tomto světě s vámi. Kolikrát si to ani neuvědomíme stejně jako ti učedníci v loďce. Až teprve když On zasáhne, On promluví, uvědomíme si, že nejsme sami. Sami ve svém ustrašeném a ohroženém lidství. Tady neplatí předstírání nebojácnosti, ani nebojácnost sama. Vlny moře světa se před naší nebojácností nezastaví, nezastaví se před naší sebevětší silou. Jsou silnější. Co zde však platí, je Ježíšovo slovo. Máme pro něj otevřené uši? Máme otevřené i oči, abychom viděli Ježíše přicházet? A máme především otevřené srdce a v něm touhu po jeho blízkosti? Někdy nám takový pohled víry chybí. Spíše než uklidnění se v nás ozve hlas pochybností: Stačí vůbec Ježíš na náš divoký svět? Na jeho bouře? Stačí na naše osobní i společenské problémy? Bude mít co říci do našich stresových situací? Jistěže bude. Jen otevřeme oči a naplníme uši. Jen připravme své srdce. Stejně jako učedníkům, tak i nám říká Ježíš: Já jsem to, nebojte se!

Musíme se znovu a znovu z Písma učit poznávat, že tato Ježíšova slova nepatří do sféry frází a hluchých slov. Vždyť to byl jedině On, kdo mohl učinit ten největší div světa. Div, který bude započat na dřevě golgotského kříže. Ta chůze po moři, po vodě, to byl jen malý závdavek jeho moci, která vyvrcholila otevřením cesty pro ztraceného člověka. A spíše než rozumováním nad těmito divy, nad Ježíšovými skutky, je lepší uchopit se jich vírou, jako bezpečné kotvy života. Vždyť k nám mluví sám

skutečný Pán. Jemu je vskutku dána moc na nebi i na zemi. I nad světem, i nad časem, v němž žijeme. Jen on je schopen bezpečně řídit loďku našeho života, bezpečně ji provést až na ten druhý břeh, do jeho království. Evangelijní událost a náš dnešek je spojen pevným poutem Ježíšovy blízkosti. Jako tehdy i dnes je tentýž. Liší se jen způsobem projevu. Tenkrát byl v lidském těle přítomen jen v určitém prostoru, na genezaretském jezeře. Dnes je neviditelně a přece zřejmě přítomen všude tam, kde jsou lidé znající jej jménem, naslouchající jeho hlasu, lidé, úzce s ním spojení poutem víry.

Býváme v pokušení domnívat se, že si nějak sami se sebou i se vším kolem nás poradíme. Myslíme si, že máme dost sil proplouvat světem. I učedníci seděli u vesel a silou paží brázdili hladinu jezera, napínali plachty, využívali větru, aby se dostali na druhou stranu. Využívali svých zkušeností a sílu svých paží. Ale budeme-li upřímní, poznáme, že ne vše záleží na naší síle, na našich sebelepších předsevzetích. Silní můžeme být jen vírou, již se přimkneme ke Kristu jako k našemu Pánu. On je neustále s námi. I když ho nevidíme. Včera, dnes i zítra. Je tam, kde plují lodičky lidského života na moři světa. Neohlížejte se, křesťané, po všelijakých a přitom pochybných pomocích jinde. Nad světem ční neuhasitelný a věčný maják, golgatský kříž. A i z něho zní: Já jsem to, nebojte se!

Daniel Vacovský

Václav Budovec z Budova ve svých osobních zápasech

(tento příspěvek s vděčností uveřejňujeme k 450. výročí význačné osobnosti církevních i národních dějin našeho národa)

Staroměstská exekuce 21. června 1621 a vše, co s ní souvisí, poskytuje nepřehledně materiálu k úvahám, které k této příležitosti mohou zazníť. Dovolte mi, abych se zahleděl na postavu Václava Budovce z Budova, který vystupoval na popravčí lešení jako druhý, po hraběti Šlikovi. Na jeho životních osudech se nám jedinečným způsobem ožíví historické události naší společnosti z počátku 17. století, které měly své tragické vyvrcholení v bitvě na Bílé hoře a následně popravě na Staroměstském náměstí.

Na Václava Budovce se chceme zahledět ve smyslu jeho čtyř životních zápasů.

Narodil se v rodině Adama Budovce z Budova 28. srpna 1551 v Janovičkách na Čáslavsku. Otec byl nepřilíš zámožný rytíř, jehož rod pocházel z Budova u Bochova v loketském kraji. Rodina patřila do Jednoty bratrské. Od mládí projevoval touhu po vzdělání, kterého se mu postupně dostalo v Praze, snad také ve Vídni, jistě ve Vitemberku a Ženevě. K jeho přednostem patřila řada zahraničních cest včetně cesty do Cařihradu v souvislosti s diplomatickými službami. Vedle češtiny, němčiny a latiny uměl slušně řecky, turecky a arabsky.

Z osobních dat zbývá dodat, že byl

povolán do dvorských služeb ve svých dvaatřiceti letech jako císařský rada při apelačním soudě. Tím zakotvil v Praze a o dva roky později si vzal za manželku Annu z Vartenberka, jejíž rodina také patřila do Jednoty bratrské. Ta mu porodila syna Adama a dcerušku Magdalenu.

1. Jako první si přiblížíme jeho osobní zápas, zda má svolit, aby se stal mluvčím protestantských stavů na sněmu roku 1603 a tím vstoupit na politickou dráhu. V tom roce mu bylo dvaapadesát let a naléhání přátel se velice bránil. Nakonec však svoluje, protože byl naléhavě přesvědčován o tom, že je tím nejvhodnějším.

O co vlastně šlo? Císař Rudolf II. vydal 2. září 1602 mandát proti „pikartům“ (ve smyslu kacířům), ve kterém se pozastavuje nad růstem Jednoty bratrské a nařizuje skoncovat s jejími bohoslužbami a sbory zavřít. Podle zemského zřízení miní trpět pouze katolíky a podobojí. Mandát však byl zaměřen nejen na Jednotu bratrskou, ale srozumitelně vyjadřoval snahy Habsburků o postupnou rekatolizaci Čech a tím mocenského zdolání reformačních tradic země.

Václav Budovec se jako mluvčí protestantských stavů postavil proti mandátu poukazováním na slib císaře Maximiliána, který roku 1575 slíbil, že stavy podobojí zanechá při jejich České konfesi. Budovec císaři připomíná věrný boj proti Turkům s nasazováním životů, při kterém všichni, kteří jsou ve jménu svaté Trojice pokřtěni, byli jednotní a nespílali si kacířů. Proč tuto jednotu nezachovávat i v čase pokoje!

Řečník naplnil naděje těch, jejichž jménem mluvil. Výsledkem bylo podání

supliky císaři, jejímž autorem byl samozřejmě Budovec, kterému to však přineslo nemalé obtíže formou několikerého předvolání do české kanceláře k výslechům a svým způsobem i určitou osamocenost v nastoupeném zápase.

Wenceslaus Budowecz z Budowa

2. Druhý zápas Václava Budovce z Budowa navazuje na první a lze ho charakterizovat jako vrchol v jeho náboženském a politickém poslání.

Císařův mandát opravňoval k výpadům proti Jednotě bratrské a byl v Českých zemích uplatňován. V říši však došlo ke dvěma událostem, které dávaly českým protestantským stavům naději na spravedlivé řešení jejich nároků.

Předně to bylo povstání protestantského velmože Štěpána Bočkaje roku 1604 v Uhrách. Ten se prohlásil za ochránce augsburského a reformovaného náboženství a po dobytí téměř celého Sedmihradska a severních Uher vkročil na území Rakouska a Moravy. To způsobilo císaři nemalé starosti. Ty se umocnily další skutečností, za kterou byl ctižádostivý císařův bratr Mikuláš, který věděl o nespokojenosti protestantských stavů a ostře protireformační politice císaře a tak vyzval moravské a české stavy k povstání. Morava se opravdu v březnu 1608 postavila v otevřeném povstání a chystala se k přijetí Matyáše. Ten táhl vítězoslavně Moravou a blížil se českými zeměmi k Praze.

Toto vedlo císaře ke svolání sněmu na 23. květen 1608. Václav Budovec byl nedávno povýšen do panského stavu a hned při zahájení sněmu byl pověřen, aby sepsal všechny náboženské požadavky stavů, které se pak měly stát programem sněmovního jednání. Výsledkem Budovcovy práce bylo pětadvacet článků, které jsou v podstatě pozdějším Majestátem císaře Rudolfa.

V čem spočíval tento druhý zápas Václava Budovce? Navzdory příznivým okolnostem totiž začal zdoluhavý proces nejrůznějších jednání, daných nejen protahováním ze strany císaře a jeho úředníků, ale i revnivostí jednotlivých teologických směrů protestantských stavů. Budovec musel tedy osvědčit při jednáních vedle trpělivosti, bystré pohotovosti i klid a rozvahu, zvláště pak značnou tolerantnost.

Budovcovy články byly dobře promyšleným programem dohody a spolupráce rozdělených stran. Hlavní důraz byl kladen na legalizaci náboženského vyznání těch, kteří se dohodli na České konfesi z roku 1575. Druhý článek požaduje, aby ti, kteří jsou pokřtěni ve jménu svaté Trojice, užívali stejných svobod a nebyli nuceni ke

změně náboženství, žili ve svornosti a lásce ve službě Pánu Bohu a králi.

Katolická strana se snažila všemožně řešení náboženských otázek oddalovat a těžit z roztržitosti protestantských stavů. Jeden z politických tahů spočíval i v tom, separovat města, která byla při sněmu v roce 1603 opomíjena.

V únoru však přišla císařova rezoluce, ve které císař pod vlivem své rady sestavené ze samých katolíků trvá na tom, že žádné nové náboženství v zemi trpěno nebude.

Tímto provokativním závěrem se opozice sjednocuje ve svém odporu a císaři nezbyvá nežli svolat další sněm v květnu. Ani tento sněm však císaře nepohnul ke změně postoje a po jeho další odmítavé rezoluci kalich trpělivosti stavů přetekl. Budovec přináší do sněmu koncept spisu nazvaný „Majestát císaře Rudolfa stavům pod obojí království českého na svobodné provozování náboženství daný“. Na výzvu hraběte je přijat návrh defense (obranu), zemská hotovost (příprava k obraně země) se týká každého pátého člověka, je vyhlášena berně, která by hotovost kryla. Hrabě Thurn má na starost organizační stránku vojenskou, z každého stavu je zvoleno deset direktorů, kterým stavové přísahají věrnost, předsednictvím direktoria je pravděpodobně pověřen Budovec. Stavové se rozjízďejí domů, aby shromažďovali vojsko. Na katolíky padlo zděšení, za něž to Vilém Slavata (nejvyšší sudí) vyjadřuje slovy: „Netoliko za paměti lidské, ale ani ve všech historiích a kronikách českých podobný příklad se nenachází.“

Navzdory všemu královští rádcové Lobkovic, Slavata a Martinic setrvávají neoblomně na své pozici protestantským stavům neustupovat. Císař však pod tlakem okolností Majestát podepisuje - je 9. červenec 1609.

V Majestátu byla dána náboženská

svoboda všem třem stavům hlásícím se k České konfesi a tento dokument je právem považován za nejliberálnější náboženský zákon 17. století.

Po podepsání Majestátu vyzývá Václav Budovec stavy k vděčnosti Pánu Bohu a jednomu ze svých přátel píše: „Od časů Husových, ba ani v době Husově neučinil Bůh něco podobného mezi námi v tak krátkém čase: já se pak ostýchám připomínat, že totiž Bůh usoudil použít při dokonání tohoto svého díla také mé práce.“

3. Ke třetímu zápasu, na který chceme poukázat, dochází s odstupem devíti let. Václavu Budovcovi je šestašedesát let, žije na svém panství v Mnichově Hradišti. Ke svému se hlásí důsledky stáří, jsou zde tělesné neduhy, má problémy se zrakem i sluchem. Není však natolik v ústraní, aby ho nechalo politické dění na pokoji. Vždyť je bytostně svázán se zápasem, který, jak události svědčily, nebyl definitivně vybojován. Na trůně je císař Matyáš a těžce prosazený Majestát není plně respektován. Neslavně proslulé spory týkající se dvou kostelů v Broumově a v Hrobích se táhnou léta a defenzorům je vytýkána liknavost. Po uvržení broumovských evangelických předáků do Bílé věže a pobourání kostela, defenzori svolávají na 6. března 1619 do pražského Karolina sjezd nekatolických stavů. Jedním z defenzorů je i Budovec. Sjezd je svolán bez svolení krále! Na sjezdu je sepsána stížnost proti porušování Majestátu a předložena císařovým místodržícím. Stavovská deputace je však jimi odmítnuta a tak je protest poslán přímo do Vídně. Od císaře přichází odpověď, ve které se přísně zakazuje plánovaný květnový sjezd, s výhrůzkami neposlušným. Podle zákonů z roku 1609 však defenzori mají právo svolávat sjezdy nekatolických stavů a napadání těchto svobod bylo nezákonné. Jak zní zákon jedné z dohod

mezi stavy podobojí a katolíky z roku 1609: „Kdožkoli by budoucně při tom společném porovnání státi nemínil nebo je rušiti chtěl, aby jej z okna vyhodili.“

Při dosavadním loajálním postoji k panovníkovi se hněv obrací na místodržící: Jaroslava Bořitu z Martinic a Viléma Slavatu z Chlumu. Dochází k rozhodnutí rozsudku smrti a známé defenestraci 23. května 1618. Václav Budovec, přítomný při exekuci na pražském hradě, se držel poněkud stranou, ale s plným vědomím oprávněnosti rozsudku nad věrolomnými místodržícími. K údivu všech pád ze šestnácti metrové výšky místodržící přežili, včetně pisáře Fabricia a vypravuje se, že to byl Václav Budovec, který se přimlouval, aby se na odsouzené nestřílelo, protože si vytrpěli své.

Důsledný zápas plný odříkání a dodržování platných zákonů, to byl tento třetí zápas Václava Budovce.

4. Po třech letech se setkáváme s Václavem Budovcem z Budova na popravním lešení. Podařilo se mu dostat do bezpečí manželku, syna, snachu a vnuky. Vrátil se sám do zubožené Prahy. Byl s Jidřichem Ottou z Losu ustanoven strážcem Koruny české. Jak by ji mohl opustit ten, který rok po defenestraci na generálním sněmu koruny české, řešícím problém uprázdněného trůnu, prohlásil na výzvu k větší obětavosti, aby mohlo být řádně vyplaceno vojsko, že: „V tak důležité potřebě sobě stříbra ani zlata za nic pokládají a netoliko to učiní a takové drahé klenoty odvedou, ale také i hrdla svá pro vlast svou vynasaditi chtějí.“

Nevypočítavý zápas o přijetí politické odpovědnosti, trpělivý zápas o sjednocení spravedlivých požadavků náboženské svobody, věrný zápas o dodržování vydobytych práv. Čtvrtý zápas... (byl to zápas?) o ochotu zpečetit své životní poslání mučednickou smrtí!

Podle J.A.Komenského se při vstupu

na popravič lešení obracel na svůj vous slovy: „Mé šediny, hle, jaká čest vás očekávala, abyste mučednickou smrtí poctěny byly“.

ing. Miloš Šolc,

kazatel Bratrské jednoty baptistů

(předneseno 21.6.2000 na vzpomínkovém shromáždění u sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí)

Kristian David

17.2.1692 - 3.2.1751

(pokračování)

Pověst o Herrnhutu jako ochranném městě evangeliků se rozšířila do dalekého okolí. Počet osadníků vzrůstal, domů přibývalo. Zvětšováním osady přibývalo však také potíží. Mimo pronásledované evangelíky z Moravy přicházeli sem také různí náboženští nespokojenci i ze sousedních německých zemí. Byli mezi nimi luteráni, anabaptisté, kalvíni, luterští pietisté, evangelíci ze Švábska s neujasněnými zásadami, i všelijací hledači štěstí a vyznavači různých sekt. Pokud osadníci dodržovali počáteční slib věrnosti augsburskému vyznání, který hrabě Zinzendorf od nich požadoval, ponechával jim volnost a nevmešoval se do jejich záležitostí. Věnoval se svému oblíbenému plánu vytvořit ve své herrnhutské osadě pietistickou církvíčku při berthelsdorfské luterské farnosti. Během pěti let existence osady se však nahromadily rozdíly v názorech tak velmi nesourodých osadníků. Hrabě v duchu svých plánů ihned zakročil. Svolal 12.května 1727 velké shromáždění, kde přečetl své „Vrchnostenské příkazy a zákazy“. Chtěl, aby se respektovaly saské zemské zákony, aby se všichni podrobili jeho autoritě jako vrchnosti a aby žili navzájem v křesťanské družnosti. Podařilo se mu úspěšně

zvládnout rozkolníky a získat dobrovolný slib poslušnosti podle jím vydaných „Příkazů a zákonů“. Tím položil Zinzendorf organizační základy vrchnostensko-politické správy ochranovské obce. On však chtěl mimo to vytvořit také náboženskou organizaci v této obci. Začal tím, že 20.května 1727 přikročil k volbě 12 zástupců usedlíků, k t.zv. radě starších. Jedním z nich se stal Kristian David. Zároveň přikročil hrabě k vypracování jakési „úmluvy“ se svou obcí, tak zvanou „Willkür“, která byla jeho osobní smlouvou před Pánem s ochranovskými obyvateli. Do této obojí formy vtělil Zinzendorf své myšlenky organizovaného vnitrocírkevního společenství, označené také jako „Bratrské sjednocení a uspořádání“. Tuto smlouvu nejdříve podepsal sám a přemluvil k podpisu také Kristiana Davida a některé další osoby, aby učinili totéž. Ale bratrství Moravané ze Suchdola byli víc překvapeni než srozuměni se zásadami jeho Statutu. Namítali zcela v duchu bratrských zásad, že světská moc nemá rozhodovat v církevních záležitostech. Nesouhlasili s tím, aby byli jen trpěnou skupinou, „církvíčkou v církvi“ luterské, snažili se hraběti dokázat, že Jednota bratrská byla v zemi otců samostatnou církví s vlastními kněžími a biskupy. Leč Zinzendorf jejich vysvětlování nepřipustil, odmítal je jako nějakou extravaganci.

V těchto závažných měsících roku 1727, tak důležitých pro svěbytnost Moravanů v Ochranově, objevil Kristian David v Hartmannsdorfu u barona Gersdorfa v knihovně latinsky psanou knihu Komenského s názvem „Jo.Amos Comenii, eccl. U.F. Boh. Episcopi, Historia Fratrum Bohemorum eorum Ordo et Disciplina Ecclesiastica“ s předmluvou Buddeovou, vydanou v Halle roku 1702. Na tuto knihu s jistě důležitými a pro ochranovské Moravany novými informacemi upozornil Kristian

David ihned hraběte Zinzendorfa a naléhal na něj, aby ji ihned přeložil do němčiny, protože celému jejímu latinskému obsahu by oni, prostí Moravané, hlásící se k této Komenského církvi, nemohli rozumět. Na neustálé naléhání Davidovo a také i ostatních Moravanů opatřil si hrabě tuto knihu z nedaleké Žitavy a vzal ji s sebou na svou úřední cestu do Slezska, kde se musel zdržovat od 23.června do 4.srpna 1727, aby ji prostudoval. Jeho průvodce na cestách Moravan David Nitschmann III. pak vyprávěl, že hrabě cestou velmi mnoho v té knize četl a že se ho pak vyptával na mnohé věci Moravanů a zvláště na to, co ví o sboru Bratří ve Fulneku. Teprve tehdy nabyl Zinzendorf bližšího poznání o řádech bratrských sborů a bratrské tradici Moravanů. (J.Müller: Geschichte, strana 372 a n., J.E. Hutton: A History of the Moravian Church, London 1909, též Archivum U.F.Herrnhut, sign. R 12,7a)

Zinzendorf sám později připomíná tuto událost ve svém smutečním rozloučení při pohřbu Kristiana Davida dne 10.února 1751: „On (t.j.K.David) byl praktický člověk, a když sám nemohl všechno, co slyšel, ihned uskutečnit, tak to pilně uložil jinému. Tak také rozvířil tu moravskou církevní záležitost. V roce 1727 našel u barona Gersdorfa v Hartmannsdorfu Komenského Církevní historii s předmluvou Buddea, kterou jsem musel přeložit do němčiny. Nedali mi vůbec pokoj, chtěli to nyní hned prakticky provést a Moravskou církev znovu obnovit. Teď to plně záviselo na mně, abych lid, který Spasitel osvobodil, nenechal potlačit, když tomu sami nechtěli. Záleželo mi také na tom, aby jim všechno to duchovní bohatství, na které oni sami mysleli, aniž by je na to někdo jiný přiváděl, znovu bylo obnoveno. Neboť mi vhrkly slzy do očí a celé moje srdce bylo tím dotčeno, když jsem závěr církevní historie nebohého

Komenského četl: „Obrať nás, Hospodine, k sobě a obrácení budeme, obnov dny naše, jakž byly za starodávna!“ (Pláč Jerem.5,21) A jistě, kdo by tyto žalozpěvy mohl číst bez dojetí, ten by musel mít bezcitné srdce. - Musíme také Kristianu Davidovi poděkovat, že Moravská církevní historie tak rychle mezi nás pronikla a tak mnoho našla ctitelů.“

Po prostudování Komenského knihy Zinzendorf sám přiznal, jak hluboce na něj zapůsobil. „....a tak jsem uslyšel z knihy poprvé právě a na mne velikým dojmem zapůsobivší slovo o Moravských Bratřích, čímž mi mnohé, co se mi jevilo jako extravagance, ukázalo se býti jako něco, co má účtyhodný původ.“

Kristian David nejen přivedl do Ochranova první exulanty a postavil tam první domy, ale stal se také svým iniciativním působením na M. L. Zinzendorfa skutečným spoluzakladatelem obnovené církve Beránkovy, Jednoty bratrské v Ochranově. Jaká to byla zvláštní cesta plná hledání, oklik a dramatických událostí, a jaké zvláštní vedení Boží od prvního dojmu a pohnutí myslí při naslouchání modlitbám a písním žalářovaných Bratří v Holešově, až po rok 1727 v Ochranově, než našel, prožil a uskutečnil své „náboženství srdce“.

Po přečtení Komenského knihy „Ratio disciplinae“ a „Historie Českých bratří“ uvažoval Zinzendorf o svých „Stafutech“, které vydal obyvatelům Ochranova 12.května 1727 a srovnával je s požadavky jeho Moravanů i s novými poznatky o jejich staré církvi na Moravě. Přitom si ale nepřál porušit vztahy k luterské církvi v Berthelsdorfu a přetrhat s ní svazky. Chtěl, aby s touto církví zůstali Moravané dál ve spojení a v dobrém styku. Formulaci svých původních Statutů pro osadníky po způsobu Spennerovské „církvičky v

církvi“ - ecclesiola in ecclesia - došel ke kompromisu, aniž by musel omezit návštěvy kázání a přijímání svátosti v Berthelsdorfu nebo něco měnit na luterských bohoslužbách. Ponechal zatím své Statuty zpracované v původním pietistickém duchu beze změny tak, jak je 4. července 1727 dal vyložit k podpisům souhlasu. Ale jeho „Ochranovské statuty“ nebyly ještě ani dalšího roku 1728 některými jednotlivci podepsány.

Na neustálé urgence Moravanů o překlad latinských „Řádů“ Komenského do němčiny rozhodl se Zinzendorf 26.července 1727 poslat jim ze své cesty předběžnou zprávu o překladu. Nebyl to však úplný překlad, ale jen upravený výťah; vybral z knihy jen to, co podporovalo jeho plán „církvičky v církvi“. Jako právník vyzvedl z „Historie Českých bratří“ onu část, v níž Jednota ve svých prvopočátcích v Kunvaldě v Čechách roku 1464 byla jen částí církve podobojí a z toho vyvodil, že svůj vlastní plán tím může plně podpořit.

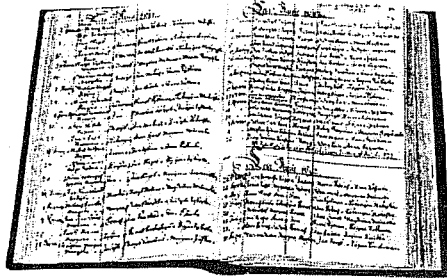
Po návratu ze svých slezských cest do Ochranova přečetl pak hrabě Zinzendorf Moravanům dne 4. srpna 1727 celý elaborát svého překladu, kterým srovnával své „Ochranovské statuty“ s Komenského knihou „Řádů“ staré Jednoty. Dovodil jim, že jeho Statuty se v podstatě zcela shodují s řádem Bratří v Kunvaldě z roku 1464. Pominul ale zmínku o řádech Bratří z let 1609 a 1616, kdy již měla Jednota na Moravě své samostatné synody, své vlastní kněze a biskupy. Podařilo se mu tím přesvědčit Moravany, že i jako „církve v církvi“ mohou zachovávat svou víru a své tradice. Tím docílil dvojího svého úspěchu: jako majitel panství zamezil zamýšlenému vytvoření oddělené sekty, tím docílil pokoje v obci a zamezil třenicím mezi osadníky jiných vyznání; a za druhé zabránil tím rozkolu v

berthelsdorfské luterské farnosti.

Jeho přesvědčivá řeč působila na posluchače hlubokým dojmem. Slib pokojného dalšího života při zachování víry otců povzbudil Moravany k ještě horlivější zbožnosti. Jen se podívovali, že jejich předkové byli dříve částí církve podobojí-reformované, a oni jsou nyní částí církve luterské. Ale přesto děkovali Bohu za milost obnovy své církve i v tomto stavu, že mohou žít v míru, pokoji a svobodě. Ústy svých starších prohlásili: „To jsme přece už na Moravě chtěli. My jsme si mysleli, že nám k tomu dopomůže veliký kurfiřt brandenburský, nebo jsme také chtěli jít do Lešna. Ale když to všechno nyní můžeme mít také zde v Ochranově, tak se nemusíme nejprve stát reformovanými, nebo nějakou jinou světskou moc tím obtěžovat!“

Hrabě Zinzendorf na toto období sám vzpomínal: „Okolnosti byly pro to vskutku příznivé, neboť bylo podstatné, že jsme byli filiálkou Berthelsdorfu, to nám dávalo právo všech filiálek a dávalo našemu shromažďování ne tak vzhled nějakého sektářství, nýbrž ráz schůzek příslušníků filiálky, právo u starosty obce číst v neděli Slovo Boží, když příslušníci filiálky nemají vlastního kostela. To byla velmi důležitá okolnost. Kdybych se byl dal pohnout k tomu, abych vystavěl pro ochranovské vlastní kostel, byli bychom se setkali s daleko většími obtížemi. A okolnost, že jsme filiálkou nám nikterak nezabraňovala jít dál tak, jak si lidé mysleli, a všechno, co jsme dělali, nutno připsat moudrosti Spasitele, která tu moravskou věc uvedla v chod.“ (Archivum U.F. Herrnhut)

*Ludmila Plecháčová
(dokončení přístě)*

matrika se jménem Kristiana Davida

František Brixí

1880-1968

V prosinci minulého roku uplynulo 120 let od narození Františka Brixiho, bývalého kazatele Jednoty bratrské. Málokdo se již na něj pamatuje. Jeho jméno jaksi zapadlo. Nezapadlo však jeho dílo, které konal především na západě Čech, v Dobruvě u Rokycan. Zde stále žije „pan kazatel Brixí“ v živé paměti.

František Brixí se narodil 18. prosince 1880 v Sobotce u Jičína, jako páté dítě v rodině obuvníka. Byl teprve dvouletý, když mu zemřel otec a rodina se ocitla ve velké nouzi. V prostředí, tak zaujatém proti evangelíkům, jako byla tehdejší Sobotka, měla osiřelá evangelická rodina těžký život. Z šesti dětí přežili jen tři synové, které matka vychovala jako věrné evangelíky. Chlapci prožili v dětství několik let v sirotčinci v Čermné, vedeném br. Hartwigem. Prostá, ale hluboce věřící osobnost Hartwigova - jak sám později vyznává - hluboce zapůsobila na jeho duchovní růst. Základy osobní zbožnosti, položené v domově, se zde upevnily. Čermná znamenala v jeho životě mnoho. Až do dospělých let mu zůstala živou výzvou ke službě lidem. Po letech (r. 1929) o tom napsal: „Jsem v tomto

milém domě, kde láska a služba koná pravé divy. Shodujeme se všichni v tom, že nelze penězi zaplatit všecko tu pozornost a lásku a odcházíme s přesvědčením, že tomuto domu a jeho dílu nutno pomáhati ze všech sil". V pozadí těchto slov zní tón vděčnosti za všechno, co zde přijal.

Odtud šli chlapci do učení. Léta učení se jim vinou mistra protahovala donekonečna - jako učňové byli lacinou pracovní silou, tovaryš by už musel dostávat plat. Nejmladší - a také nejráznější - František si však po čase vymohl výuční list a pomohl i oběma starším bratrům. Jako vyučený košíkář pak pracoval ve Varnsdorfu. Českému chlapci se ve Šluknovském výběžku žilo těžko. Poznal již ústrky sociální a náboženské, nyní k nim přibýly i národnostní.

Když se tam seznámil s členy Jednoty bratrské z Herrnhutu, bylo to pro něho zjevení. Celý kraj prochodil pěšky, přes hranice chodilval každou neděli, buď do bližších luterských kostelů, nebo až do Herrnhutu. Na hranicích ho tehdejší „financové“ už dobře znali jako podivína, který se v mrazu brodí sněhem celé hodiny, jen aby mohl jít do svého kostela. Bylo mu necelých 20 let, když se zúčastnil památných oslav 200 let od narození M. L. Zinzendorfa v Ochranově. Tehdy se seznámil s mnoha členy Jednoty bratrské z celého světa, i s množstvím misionářů, od nichž dychtivě naslouchal jejich příběhy a zážitky. Mělo to na něj hluboký vliv, takže zatloužil se také stát hlasatelem evangelia. Z těchto let se datuje jeho dlouholeté přátelství s mnoha kazateli a misionáři. Sám o této době píše: „Ochranov byl od té chvíle magnetem, který mne přitahoval a o němž jsem snil; jak jsem toužil, aby široké vrstvy našeho českého lidu poznaly život v takové obci a přijali za své tento čistě křesťanský řád. Jak jinak by musel vypadat život v našich rodinách!"

Jako nemajetný chlapec neměl

přiměřené vzdělání, měl však přirozenou inteligenci a hlavně již od malička měl velký zájem o četbu. V rodině byla Bible, tedy ji vzal a z ní se naučil číst. Už v pěti letech měl přečteny všechny knihy Mojžišovy. Zlé to bylo s učebnicemi do školy. Maminka je chlapcům nemohla koupit a tak bylo nutné jen pokradmu se dívat do knih přes ramena spolužáků. Později si to František vynahrazoval; i když měl zkraje nepatrné příjmy, každý ušetřený peníz věnoval na nákup knih o náboženství a historii. Jako dospělý měl velmi rozsáhlou knihovnu, jejíž část, věnovaná duchovní literatuře, byla po jeho smrti darována dobřívskému sboru Jednoty bratrské.

Chtěl se dát na dráhu kazatele, čekala jej však tříletá vojenská služba v rakouské armádě. Po vojně se František Brixí vydává nejprve zpět do sirotčince v Čermné, aby zde nějakou dobu pracoval jako vychovatel mládeže. Brzy se seznámil s dalšími bratrskými rodinami a přijal nabídku Britské biblické společnosti, aby v českých zemích pracoval při rozšiřování české Bible kralické. Byl úspěšný, poznal nové přátele i české kraje, přičemž mu byla nabídnuta další činnost nákupčího a prodejce textilu. Tu pak několik let vykonával. Svým vystupováním si získal důvěru, projevil také talent v obchodní oblasti a zanedlouho se stal účetním a nakonec společníkem firmy.

Když mu bylo 29 let, oženil se s Annou Hlavatou, pocházející z tradiční evangelické rodiny z Polabí. Usadili se v Dolních Počernicích u Prahy, kde František Brixí dále úspěšně podnikal. Vše přerušila 1. světová válka. On sám ji šťastně přežil, avšak těsně po válce mu zemřela jeho mladá manželka, matka tří malých dětí. Tehdy se rozhodl, jako čtyřicetiletý, že uskuteční svůj původní úmysl a bude pracovat v církvi. Prodal svůj podnik, složil předepsané zkoušky a začal působit jako kazatel. V

roce 1925 začal ve sboru v Ujkovicích na mladoboleslavsku.

Přesídlil do Domousnic a hodlal z nich vytvořit středisko nového sboru Jednoty bratrské. Bylo to období, kdy po roce 1918 docházelo k masivním přestupům do protestantských církví. Staral se o sbor, kázal, učil náboženství. Kopidlno, Husova Lhota, Řitonice, Ledce, Dlouhá Lhota, Sukorady - je to dlouhý seznam obcí, kam pravidelně docházel vyučovat náboženství. Účast dětí bývalá velká. V některých obcích měl na hodinách - jak o tom svědčí fotografie - i více než 35 dětí.

Pomáhal s výukou náboženství i v mladé církvi československé. Na jeho evangelizačních „husovských“ shromážděních pod širým nebem bylo někdy až tři tisíce lidí. Jak dosvědčovali pamětníci, jeho výjimečně zvučný hlas bylo dobře slyšet i na nejzazším místě a od začátku až do konce kázání neochaboval. Než však mohl svůj úmysl o vybudování sboru plně realizovat, byl odvolán do také nově vznikajícího sboru v západních Čechách, do Dobřívě.

Počátkem listopadu 1925 se s rodinou přestěhoval do Mýta u Rokycan, odkud připravoval vybudování modlitebny a fary Jednoty bratrské v Dobřívě. Přišel do sboru vzniklého přestupovým hnutím, neorganizovaného, nekonsolidovaného. Čekalo na něj po všech stránkách mnoho nesnadné práce. Sbor neměl vlastní budovy a chyběly mu i prostředky na jejich postavení. Již v roce 1926 se pustil br. Brixí do projektování, modlitebnu a faru sám navrhl a opatřil rozpočtem. Část peněz na výstavbu budov byla zajištěna úvěrem z rokycanské spořitelny, 50 tisíc korun zapůjčil sám. Vedl přísnou evidenci a bylo s ním někdy i těžké pohnouti, avšak vždy vše šlo ve prospěch sboru a církve. Jeho účetní a obchodní praxe „nedovolila stavebním podnikatelům ze stavby těžit“ - jak zapsal ve svých pamětech.

Neúnavně obstarával půjčky a příspěvky doma i po světě, získal pomoc i v Americe, kde žil jeho bratr. Slavnost otevření nové modlitebny v Dobřívě byla dne 28. října 1927. Za necelé dva roky - v létě 1929 - měl u konfirmace připraveno 30 mladých lidí. Z jeho večerních biblických hodin se lidé jen neradi rozcházeli domů.

Kazatel Brixí položil dobřívskému sboru pevné základy sborového života. V duchovní správě přísný, v konání svých povinností neobyčejně přesný. Výuku náboženství měl v celém okrese

a všude chodil pěšky. V létě i v zimě. Nebyl nikdy nemocný, měl dar obdivuhodného zdraví a otužilosti. S výukou v nedělních besídkách pomáhala i jeho obětavá druhá manželka, Anna Brixíová, později i jeho dorůstající děti. Byl přísný sám k sobě i ke své rodině, s nemenší přísností vyžadoval u členů plnění povinností vůči sboru. Leckde narazil. Nechápal ho a jeho nesmlou-

vává otevřenost a pravdivost jim byla nepřijemnou. Avšak kazatel Brixí neustoupil. Nešlo mu o vlastní prospěch a slávu, o to, aby získal laciné obliby. Boží věc byla pro něj nesmírně vážnou věcí a tuto vážnost vyžadoval i od druhých.

Theologicky byl bratr Brixí reformovaným. Liberální teologické směry na něj nezapůsobily. Zvěstoval evangelium bez citové rozbředlosti, bez tehdy módních nacionálních tónů a na jeho základě budoval sbor. Učil své ovečky dívat se na život reálně, bez spoléhání na člověka, bez sentimentality, ale také bez bázně, s hlubokou důvěrou v Boží vedení a v poslušnosti Boží vůle.

V tomto období také vydával časopis „Dobřív“ v němž svérázným způsobem, vždy však z křesťanského hlediska, komentoval současné události.

Jako kazatel krom péče o vlastní sbor měl otevřené srdce i pro potřeby církevních ústavů milosrdenství, pro sirotčince. Řadu let byl jednatelem spolku „Pomoc sirotkům“. Co tu bylo dopisů, letáček, které ve službě tomuto odvětví církevní práce rozeslal, co bylo ostatní organizačně-administrativní práce. A ne zbytečně. I v dobách tísnivé hospodářské krize dovedl sehnat peníze, tak potřebné ústavům, závislým na lidském pochopení a milosrdenství.

Správcem dobrívského sboru byl František do svého odchodu do důchodu v roce 1937. I potom sem na požádání přijížděl vypomoci. Za léta jeho působení prošlo modlitebnou a farou v Dobřívě mnoho hostů z naší země i ze světa. Rádi tam přicházeli a vraceli se tam, aby si znovu pohovořili s tímto vitálním, nekompromisním, bystrým a hluboce zbožným kazatelem.

Br. kazatel Vacovský, jeho pozdější nástupce, vzpomíná na jeho návštěvu v Dobřívě při slavnosti 25 let posvěcení kostelíčka. Sbor jej pozval jako kazatele. „Bratr Brixí po řadě let vstoupil opět

na dobrívskou kazatelnu. Když měl zahájit vstupním slovem shromáždění, tu se při pohledu na svůj bývalý sbor rozplakal.“ Ano takový byl ten přísný pan kazatel Brixí! A to bylo také naposledy, kdy svůj bývalý sbor oslovil.

I ve svém vysokém věku si zachoval své zvyklosti a byla mu dopřána svěžest fyzická a zejména duševní. Stále četl, psal, a i když žil mimo Prahu, udržoval živý styk se sborem v Hálkově ulici. Jako rodák ze Sobotky byl členem spolku soboteckých rodáků, kde mívál přednášky z historie východočeského kraje, vztažující se především k duchovnímu odkazu Bratří.

Po druhé světové válce jako důchodce vypomáhal v opuštěném a znovu budovaném sboru v Dubé, kam dojížděl každou neděli ze svého domova v Libiši u Neratovic. Církev, v níž pracoval, měl rád opět tou svou typickou láskou, kritickou, přísnou, ale věrnou. I když nesouhlasil s koncepcí českého díla, jak se tehdy u většiny kazatelů vyskytovala, přece církev neopustil.

František Brixí zemřel 29. 2. 1968, ve věku nedožitých 88 let. Až teprve v této chvíli odešel z rytěřující církve, aby se stal účastným církve zvítězilé.

„Blahoslavení jsou mrtví, kteříž v Pánu umírají. Duch zajisté dí jim, aby odpočinuli od prací svých, nebo skutkové jejich následují jich.“

Závěrem malý úryvek z jednoho jeho evangelizačního kázání pod širým nebem z 20tých let:

„Dnes se má zato, že náboženství je stanovisko překonané - že nový, lepší společenský řád bude možno zbudovati na zásadách zcela protichůdných. K tomu ovšem pravím, že je to omyl - osudný omyl. Nemohu dobře pochopiti názory dnešního člověka, který rád o slavných předcích svých slyší, ale to, co bylo hybnou silou jejich myšlení a života - tj. náboženství - to popírá.“

- tk -, doplnil D.Vacovský

Posel smíření

Přemysl Pitter

Uvažujeme-li o možnostech smíření mezi lidmi a národy, je dobré nejenom pátrat, co nám o tom říkají svatá Písma, ale hledat lidi, kteří nám mohou být životním příkladem.

Vím o někom takovém. Je jím Přemysl Pitter.

Koncem minulého roku vyšel v Lido-vých novinách článek Petra Chudožilova pod názvem „Moralita o světské slávě“. Autor uvádí: „Nás Čechy ve dvacátém století nejvíce proslavil Přemysl Pitter.“ Po sporém, hutném výčtu jeho statečných zásahů v zájmu trpících a pronásledovaných dětí i dospělých, Chudožilov uzavírá: „Svým krásným životem proslavil náš národ jedinečným způsobem, akorát že se o tom moc neví, doma ani v cizině.“

Kdo byl Přemysl Pitter? Byl to křesťanský vyznavač. Tímto výrazem by se mohly označit i postavy mezi sebou navzájem značně rozdílné. Pokud jde o Přemysla Pittra, osobnosti výjimečné, mám na mysli jeho zaujetí pro etické hodnoty evangelia.

Jako devatenáctiletý se dal Přemysl Pitter dobrovolně na vojnu, když osířelý, nebyl s to vést tiskařský závod, zděděný po otci. Bylo to na počátku první světové války.

Na ruské frontě po krutých zkušenostech dvakrát zběhl, poobakráte byl dopaden a v obou případech neuvěřitelně unikl válečnému soudu a popravě.

V době rekonvalescence se Pitter dostal k četbě Nového zákona přes Tolstého knížku „Povídky pro lid“. Z nich ho zaujala zvláště jedna, „Kde láska, tam i Bůh.“ Jedna z nich odkazovala na 25. kapitolu Matoušova evangelia: „Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jíst, žiznil jsem a dali jste mi pít, hostem jsem byl a přijímali jste mne...“ A

„Cožkoli jste činili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste učinili.“ I když tyto věty znáte, dovolil jsem si je citovat. Mám za to, že jde o stěžejní věty, které se mu staly klíčem k porozumění novozákonní a následně celé biblické zvěsti.

Přemysl Pitter o tom později napsal: „Opatřil jsem si Nový zákon, abych se přesvědčil, že si Tolstoj výtahy z evangelii nevymyslel nebo něco nepřidal. Četl jsem a žasl. Jaká hloubka, jaká krása! Jak to bylo možné, že jsem nikdy předtím evangelia nečetl, ani jednou o nich neslyšel? Otevřel se mi nový svět. Ponořen do čtení, nic jsem si z toho nedělal, že jsem to či ono nechápal, neuvedl do souladu s rozumem. Neboť to, čemu jsem rozuměl bez obtíží, bylo tak plné pravdy, moudré a povznášející, že to nepotřebovalo žádného vysvětlování.“ Pro Pittra to znamenalo duchovní přerod, o němž zvláště svědčí báseň, kterou složil počátkem roku 1917:

Bůh pravda jest a oni Jeho jménem
šíří jen přetvářku, podvod a lež.
Rozmnožuj hřívnou svou,
jež je tvým věnem
a pomni příkazu „Nezabiješ!“

Z jeho životopisu vyplývá, že bylo vyslyšeno přání, aby nadále byl ušetřen bezprostřednímu podílu na zabíjení: stal se telegrafistou a později, po onemocnění, ošetřovatelem raněných. Nicméně si byl neustále vědom, že i takto má na válce podíl.

Silný a trvalý dojem z četby evangelii vedl Přemysla Pittra bezprostředně k tomu, co se dá nazvat činorodým křesťanstvím.

Když se vrátil z vojny, začal studovat theologii na evangelické fakultě a téměř současně, pln předsevzetí být Božím sluhou, začal konat svědecké přednášky na Staroměstském náměstí i na jiných místech. Ujímal se chudých žižkovských

děti, které vidal potloukat se a rvát, a pomáhal starat se o jejich ošacení a jídlo. Jako jeden z důvěrníků žižkovské čtvrti zjistil, že co nejvíce potřebují, je výchova. Se skupinou přátel je počal shromažďovat, hrát jim loutkové divadlo a pořádát besídky, které cílevědomě zaměřoval ke stále hlubšímu poznávání ježíšovské lásky na základě evangelia. Z výtěžku přednášek, drobných publikací, časopisu Sbratření i dobrovolných darů se podařilo postavit pro děti duchovní domov, „Miličův dům“. Když byl o vánocích roku 1933 otevřen, měl Přemysl Pitter proslov na slova knihy Jozue: „Já a dům můj sloužití budeme Hospodinu“. Toto ujištění nikdy neporušil.

Křesťanskou výchovu Pitter zaměřoval především k těm dětem, které to nejvíce potřebovaly, k chudým a z neúplných a narušených rodin, později i k těm rasismem postiženým, hlavně židovským a německým. „Kdo přijme jedno takové dítě v mém jménu, mne přijímá,“ tak je psáno. Zvláště v těch dětech, které o sobě vzájemně nedůvěřivě až nepřátelsky smýšlely, probouzel základy porozumění a lásky.

Za vlády Němců, dokud jen to bylo možno, docházely do Miličova domu i židovské děti. Po zákazu dostávaly odtamtud alespoň potraviny, dokud nebyly v transporthách dopraveny neznámo kam.

Již koncem roku 1944 začal Pitter uskutečňovat v předstihu myšlenku pomoci židovským dětem, které přežijí pobyt v koncentračních táborech. Byla to myšlenka odvážná, prozrazení by znamenalo smrt. Velice záhy po skončení války v Evropě se Pitter dozvěděl o čtyřech opuštěných zámcích, patřících předtím rodině Ringhoferů. Převezl tam v prostorném nákladním automobilu pohublá židovská děti z terezínského ghetta.

Jako člen revoluční rady měl přístup do míst, kam se nesmělo, ale o kterých se vědělo, že tam jsou internovaní Němci. Například na holé zemi ve třídách a sklepeních vinohradské Raisovy školy bylo namačkáno na sta Němců, převážně žen a dětí, zdravých a nemocných. Mnohonásobek této hrůzy se Pitttrovi objevil na ploše strahovského stadionu, pokálené nemocnými úplavicí, kde dlelo a muselo spát bez pokrývek na tisíce internovaných Němců. Přemyslu Pitttrovi se zdařilo zařadit jejich rozmištění na venkov. Z českých internačních táborů, s režimem podobným německým táborům koncentračním, dokázal vysvobodit podvyživené německé děti a dát je rovněž převést do „zámků“.

Docházelo k dotyku mezi oběma skupinami. Židovští „starousedlíci“ pomáhali ochotně stěhovat lůžka a chystat jídlo pro německé příchozí. Děti „nízké“ a „nadřazené“ rasy bydlily odděleně, avšak setkávaly se v jídelně a na zámeckých pozemcích. Oproti pokojnému chování židovských dětí se němečtí chlapci zpočátku chovali vůči nim s naočkovanou nadutostí. „Chování našich Židů“, napsal později Pitter, „bylo zahanbujícím příkladem velkodušnosti pro okolní „křesťanský“ svět, který svými činy odplaty vyvolal tolik nového utrpení.“

S jakým výsledkem se setkala nenásilné Pitttrovo výchovné působení na „zámcích“, svědčí báseň, kterou napsal dospívající německý hoch. V překladu zní takto:

1 Hle, hordy válečné se valí
a ničí mnohou krásnou zem
a vraždí, loupí, boří, pálí
se znakem smrti v štítu svém

2 Necht' válka veškera je kleta!
Takový život nemám rád.
Což drát se k vítězství kraj světa
a šířit děs je štěstím snad?

3 Ty pomsty plné bitev, řeži,
jsou jenom nesmyslný klam,
a země, jež nám nenáleží,
zisk žádný nepřinese nám.

4 Vždyť národ každý chtěl by žiti
a nezávislý, volný být
a k vlastním cílům zaměřiti.
Což smí jen jeden právo mít?

„Zámky“ byly nejen azylem ohrožených dětí, ale i místem hledání ztracených nebo nových domovů. Během dvou let jimi prošlo přes osm set chlapců a děvčat.

Ve své knize „Slovo Boží dětem“, vyšlé v roce 1947, Pitter napsal: „Ježíš to řekl asi takto: Po tom poznáte moje učedníky, že budou mít lásku jedni k druhým. To je jediné znamení, jediný odznak, ale zato neklamný a naprosto spolehlivý.“

Po komunistickém převratu v únoru 1948 nastalo jiné poddanství: strachu a nejednoty. Mnozí církevní mluvčí byli zavězeni, další čekala smrt. Jiní se nechali přemluvit ke spolupráci s režimem. Pitter se nezměnil. Záhy po zvratu zahájil v Miličově domě řadu odvážných kázání bez ohledu na možné vyzrazení:

„Co dnes spatřujeme všude kolem sebe, je pravým opakem pokoje a míru Božího. - Platí ještě Ježíšovo zaslíbení *Já s vámi jsem?* Je možné, aby byl Kristus s námi v nesváru a zhoubě? A učedníci jeho spí, zatímco Jidášové ho zrazují. Ústa plná zvukných hesel a slibů a ruce plné krve.“

I když byl Miličův dům úředně převzat do správy Ústředního národního výboru, život uvnitř zůstává nedotčeným azylem pro dospělé i pro děti. Kam směřuje všechna výchova, napovídá sloka písně:

Jsme všichni jedna rodina,
jak jedné louky kvítiky,
náš Otec, Bůh, bdí nad námi
a my jsme Boží dítky.

Na jaře roku 1951 byla dána Přemyslu Pittrovi příležitost podpořit „ducha doby“. Ženy byly vyzývány vstupovat do zaměstnání a on měl hovořit v rodičovském sdružení o výhodách zřizovaných institucí pro děti a mládež. O této účelnosti však zkušený sociální pedagog věděl své. Během přednášky se dovolal výroku sovětského vychovatele Makarenka, že základem socialistické společnosti je spořádaná rodina, a skončil slovy: „Naším ideálem nemůže být sebelepší ústav, nýbrž rodina, ve které se matka může věnovat svým dětem.“ Nastal bouřlivý potlesk rodičů. Nikomu z nich nenapadlo to, co Pittrovi ihned došlo, že tato nečekaná demonstrace znamená konec pro jeho veřejné působení.

Nejenom to. Pitter byl okamžitě odvolán a vystěhován do podnájmu. Následovalo obvinění z protistátní činnosti a vyšetřování. Při výslechu původně strozí vyšetřovatelé se stávali stále vřidnějšími a nakonec ho oslovovali „pane ředitel“, ačkoli jím už nebyl. Na jeho otázku mu dokonce důvěrně sdělili, že jeho případ se nehodí před soud pro velkou oblibu mezi obyvatelstvem dělnického Žižkova, a že bude patrně ve vší tichosti odvezen do tábora nucených prací v jáchymovských uranových dolech.

Přemysl Pitter již přemítal o tom, že snad i tam má Bůh pro něho nějaké úkoly, ale rozhodl jeho náhlý zhoršený zdravotní stav. Předvolání k soudu v srpnu se stalo vítaným důvodem pro jeho hospitalizaci a zároveň urychlilo rozhodnutí k útěku na západ. Pittrova spolupracovnice Olga Fierzová, které po sestřině pohřbu v rodném Švýcarsku

před časem komunistické úřady nedovolily návrat do Československa, dostala tajnou zprávu, které rozuměla jen ona. Byla připravena úniková cesta, která po překonání nebezpečných obtíží dovedla Přemysla Pittra do západního Berlína a pak letecky do Anglie.

V západním Německu a Rakousku byly předtím zřízeny tábory pro uprchlíky ze zemí východní Evropy pod komunistickou nadvládou. Bylo jich deset a v nich živořilo na tisíce mužů a žen. Německé obyvatelstvo je bralo na vědomí s nevraživostí. S doporučením Světové rady církví je ustanoven na vlastní žádost v největším uprchlickém táboře Valka u Norimberka (nedávno tam byla odhalena jeho socha).

Osazenci měli volnost pohybu, ale nebyla pro ně práce. Z nečinnosti a bezvýhlednosti propadali alkoholismu a prostituci. Většinou byli mladí. Bylo nesnadno rozpoznat, co jsou zač. Někteří vskutku uprchli před politickým pronásledováním, jiní však před trestem za spáchané zločiny. I bývalí kolaboranti s nacisty a naopak komunističtí špiclové byli mezi nimi. Jeden z nich měl za úkol vlákat Pittra do cizího auta a dopravit do Čech. Nepovedlo se. Pitter si postupně získával důvěru a svým moudrým a laskavým způsobem překonyval nástrahy a stával se mravní oporou mnohým a to nejen v prkenném baráku, který zřídil a vybavil jako ekumenickou modlitebnu. Nebylo to žádné tiché místo, doléhal tam hukot aut i křik z nedaleké kantýny. Odtud zazníval Pittrův hlas duchovní posily a naděje pro budoucnost. A ovšem i modlitby, mezi jinými i tato:

„Pane nade všemi věky! Tobě patří každá hodina v roce, i každá hodina dne. Odpusť nám ony dny a chvíle, v nichž jsi nepanoval ty, nýbrž kdy jsme přepustili vládu svým slabostem. Prosíme, naprav, co jsme pokazili a

obrat k dobrému. Osvobozuj nás od nepravých žádostí a uč nás rozlišovat dobré od zlého, pravdivé od klamného. Pronikni námi tak, aby stíny, choroby a všechno to, co přináší bolest, odstoupilo před silou a mocí lásky tvé.“

I při velkém pracovním zatížení nacházel Pitter čas k rozhlasovým projevům, vysílaným stanicemi BBC a Svobodná Evropa. Právě on, jenž nikdy neváhal zastat se utlačených a pronásledovaných, měl právo říci toto: „V pronikavém světle Slova Božího nemá pro nás význam, jaké byly chyby a viny našich sousedů, nýbrž jaké byly a jsou chyby a viny naše. A také nápravu nepřivodí výtky a výčitky lidem a národům jiným, nýbrž poznání vlastních vin, jejich upřímné vyznání a snaha je odčinit. Nezbavujme se tak snadno odpovědnosti za svůj národ.“

Přemysl Pitter zůstal se svou spolupracovnicí Olgou Fierzovou, výbornou znalkyní češtiny, v táboře Valka deset let. Během té doby bylo postaráno o budoucnost všech uprchlíků ve všech táborech a činnost zde byla ukončena. Přemysl Pitter a Olga Fierzová pak přesídlili do Affoltern am Albis, městečka na jihozápad od Curychu: tam založil Husův dům, ekumenické bohoslužebné středisko, kde se stal předním kazatelem. Výčet jeho další činnosti by byl dlouhý. Mimo jiné začal vydávat časopis „Hovory s pisateli“ a napsal řadu publikací. Za dvě knihy, které vyšly i česky pod názvy „Nad vřavou nenávisti“ a „Duchovní revoluce v srdci Evropy“ mu byla udělena literární cena města Curychu. Ve třech svazcích vyšly jeho rozhlasové projevy. V roce 1964 byl oficiálně pozván do Izraele, aby v „Aleji spravedlivých“ zasadil stromek, u něhož je deska s jeho jménem. Těto cti se mu dostalo pro zásluhu za účinnou pomoc židovským dětem.

Po srpnu roku 1968 nastala druhá

vlna uprchlíků za okolností daleko příznivějších než tomu bylo před dvaceti lety. Nicméně i tak Přemysl Pitter mohl dopomáhat při hledání zaměstnání. Někdy přispěl i finančně. Bohužel se našli i takoví, kteří jeho dobroty zneužili.

To už bylo Přemyslu Pittrovi 73 let. O pět let později dostal záslužný kříž I. třídy od Spolkové vlády Německo od presidenta R. Heinemanna. Osmdesátiletému byl udělen curyšskou univerzitou doktorát honoris causa. V roce 1991 mu byl udělen řád T.G.Masaryka in memoriam.

Avšak to jsou věci nepodstatné. Nepodstatné by bylo i udělení Nobelovy ceny míru, kterou by si Přemysl Pitter

zasloužil daleko více než řada jiných. Snad bych mohl ještě připojit, že někdy v době Pittrova exilu mi řekl Jan Blahoslav Čapek, tenkrát již v politické nemilosti, že si nedovede představit lepšího ministra školství než Přemysla Pitttra. Já také ne. Ale to by musel mít volnou ruku a plně porozumění veřejnosti a velmi pochybuji, že by se tak stalo.

Miroslav Matouš

zprávy ze světové UF

Dědictví pro Východní Afriku

aneb Také peníze mohou být velmi dobře duchovní věci

Historie Jednoty bratrské v Tanzánii ukazuje, jak důležité byly odkazy dědictví pro misijní účely. Krátce řečeno - také peníze působí požehnání. Při každém osobním nasazení misionářů a domorodých kazatelů a učitelů by mnohé z toho, čeho dosáhli, nebylo jinak možné.

Berlínská konference v roce 1885 mocně rozhoupala kolonizaci Východní Afriky. Roku 1891 se Východní Afrika dostala pod německé panství. Už předtím byl na Jednotu bratrskou velký tlak, aby tam začala konat misijní práci. Ta z rozličných důvodů váhala, mimo jiné i proto, že pro ni jednoduše neměla peníze.

Ale bohatý soukromník Johann Daniel Crakaou z Vratislavi (Breslau), který byl dosud Jednotě bratrské neznámý, odkázal svůj majetek ve výši 800 000 marek na zřízení nadace, jejíž úroky měly být použity z jedné poloviny k vykupování otroků a z další „k rozšíření Božího království mezi pohany“. Ředitelství misie v tom vidělo přímý pokyn Spasitelův a rozhodlo, aby Východoafrická misie začala financovat nové misijní stanice.

Tyto události patří do třetího období ochranovské misijní historie, v němž byla zvláště výrazně rozšiřována misijní práce. Po začátku na ostrově sv. Tomáše v roce 1732 následovaly především v dalších desetiletí poté misijní počátky v Grónsku, u Laponců, v Surinamu, u Samejedů a v Jižní Africe. Potom to postupovalo s novými starty trochu pomaleji. Druhý větší posun následoval

v polovině 19. století v Nicaragui, Austrálii a Himalájích. Mnohým dotazům a pozváním k nové práci v dalších světadílech nemohlo být vyhověno, neboť to všechno stálo peníze.

Proti všemu očekávání mohlo dojít k novému probuzení na jihozápadě Tanganyiky. To způsobil v roce 1897 v Anglii odkaz přítele misie, Johna Thomase Mortona, který dal bratrské misii jako dědictví přes 4 miliony marek, což byla téměř polovina jeho velkého jmění. Tím byly jedním skřtem pera zrušeny všechny dluhy misie a umožněn další vývoj. Tři čtvrtiny tohoto obnosu, který byl v deseti ročních splátkách misii vyplacen, měly být použity jen k založení nových stanic. K tomu došlo především při misii v Nyassa na jihozápadě Tanzánie a od roku 1897 v Unyamwezi, dnešní Západní provincii Jednoty bratrské. *(Pozn.redaktora: z Mortonovy nadace si pražský sbor zapůjčil 17 000 marek na zakoupení sborového domu v Hálkově ulici, což se uskutečnilo v roce 1902. Dodávám, že to nebyl jediný zdroj prostředků).*

O prvních mužích a jejich cestě a průkopnické práci od roku 1891 a později se později často psalo v různých zprávách. Byli to ti, kteří začali 1891 ve Východní Africe zakládat misijní stanici Rungwe. R. 1894 následovaly Rutenganio (dnes Lutengano) a Ipyana, r. 1895 jako čtvrtá stanice Utengele, r. 1899 Isoko a v témže roce jako šestá a poslední v 19. století misijní stanice Mbozi. To všechno by nebylo bez jmenovaných odkazů a nadací možné. Jen věc peněz? Jistě nejenom. A přece to nešlo bez peněz, kterými Pán tuto důležitou část práce pro své království umožnil...

A dnes? Dne 31. prosince 1998 bylo v Tanzánii ve 4 provinciích Jednoty bratrské 410 792 křesťanů. To je více než polovina 788 662 členů Jednoty v

celém světě. Přitom nezáleží na tom, že jsou členy Jednoty bratrské (Moravian Church), nýbrž že jsou křesťany. A že jsou křesťany v jedné z největších církví v Tanzánii a že si dnes sami zakládají stále další sbory a začínají novou misijní práci v Tanzánii i v sousedních zemích. Ale co, kdyby nebyl J. D. Crakau ani J. T. Morton? Dědictví a nadace na tento způsob dlouho neexistovaly. Zato existují nyní značné osobní finanční příspěvky od velkých církví na projekty „Chléb pro svět“, „Služby v zámoří“ a „Prostředky pro vývojovou práci“. Ale ty mnohé malé nebo větší dary jednotlivých přispěvatelů a dárců jsou právě tak důležité. Jimi se z mnoha malých věcí stává to velké.

Hartmut Beck
překlad M.Ulrichová

Známe provincii Surinam?

Surinam je největší provincie Jednoty bratrské na západní polokouli. Rozkládá se na severním pobřeží Jižní Ameriky a tvoří největší celek Jednoty. V důsledku skutečností, že se sbory nacházejí téměř ve všech částech země, je dílo rozděleno do 14 regionů. Církve má přes 60 sborů včetně jednoho na Holandských Antillách a 2 na Arubě, dále 2 sbory na Curacau a 1 na Sv. Martinu. Hlavním dílem diakonie je školní systém se 72 základními a středními školami, 900 učitelů a 15 000 žáků. Kromě toho je zde také 7 internátních škol pro děti a mladistvé. V Paramaribu je Středisko mládeže a Ústředí městské misie a evangelizace s mediálním střediskem včetně nahrávacího studia. Teologický seminář slouží církvi výcvikovým programem pro pracovníky na všech úrovních: kazatele, katechety, pracovníky s mládeží a učitele Nedělních škol.

Lékařská činnost se provádí ve spolupráci s několika sdruženími a je subvencováno vládou. V Surinamu jsou 3 misijní nemocnice a 10 klinik pro ambulantní pacienty.

Církev také vede největší obchodní podnik v zemi, a to Kersten & Cia. Je to multimilionová korporace, která slouží celé zemi, Antillám a jiným místům ve světě. Kersten & Cia založila Moravian Foundation (Nadaci Jednoty), humanitární organizaci, která podporuje záležitosti Jednoty na celém světě, zvláště pokud se týká teologické výchovy. Církev v Surinamu se stará také o 4 Domovy pro staré lidi.

Celkový počet členů Jednoty v Surinamu je asi 50 000 pokřtěných dětí, komunikantů (účastníků Večeře Páně), s 25 ordinovanými kazateli, 25 pomocnými pastory a mnoha laickými kazateli, kteří slouží v celé provincii. V provincii jsou 2 biskupové, a to Emile Rittfeld a Theodoor Darnoud. Církev začala nedávno misijní program v sousední Francozské Guyaně, kam uprchly stovky Surinamců za občanské války, která trvala od roku 1986 do 1990.

Jednoty bratrská vysílá bohoslužby rozhlasem ve více než 10 jazycích. Nedávno vydala tiskem Nový zákon v jednom z domorodých jazyků.

Onward, únor 2001

přel.MU

Jednota bratrská na Kubě

Vše začalo rozhodnutím skupiny křesťanů z různých církví (letniční, baptisté, orthodoxní, římské katolíci...) stát se Moravany, neboť je inspiroval článek o Jednotě bratrské a měli touhu vědět o ní více. Poslali dopisy několika provinciím v Karibské oblasti. Roku 1997

došlo při příležitosti 6. Karibské konference církví k setkání této kubánské skupiny s delegací z Jamajky, kterou vedl br. Stanley Clarke, předseda provincie. Kubánci byli seznámeni s historií a misíí Jednoty bratrské. Nemocnici v Havaně byly darovány léky. Od roku 1997 do listopadu 2000 docházelo na žádost br. Clarka na Kubě k návštěvám, spojeným s bohoslužbami, které vedli bratrství faráři Renee Henriquez, Livingston Thompson a Michael Johnson. Významné bylo setkání br. Clarka s paní Diegovou, ministryní pro náboženské záležitosti v kubánské komunistické vládě a s paní Mayrou Gutierrezovou z odboru pro náboženské otázky. V přátelské atmosféře se hovořilo o registraci a budoucím statutu společenství. Ministryně Diegová označila skupinu za „potencionální kubánské Moravany“.

Vedoucími společenství jsou bratři Esteban Valdes Sanchez, 37 letý, ženatý, bývalý letniční, získaný pro Moravany jejich důrazy na jednotu a ekumenismus a Armando Rusindo, 55 letý, bývalý presbyter v Národní katolické církvi, který se přičlenil k Syrské orthodoxní církvi a byl v ní ordinován. Nedělní školu vede mladá učitelka, která připravuje biblické lekce. Pracuje v rozhlasové stanici. Se svým manželem, který má universitní vzdělání, přeložili historii Jednoty bratrské z angličtiny do španělštiny. Mezi ostatními členy jsou také studenti medicíny z Nicaraguy, kteří se vzdělávají na Latinsko-americké lékařské škole, slavnostně otevřené prezidentem Fidelem Castrem.

Společenství mělo v roce 2000 přes 45 dospělých a 20 dětí. Provincie Jamajka přispívá každý měsíc 100 dolary na platy 2 kazatelů. Neodkladným požadavkem je koupě vlastního domu pro modlitebnu.

Onword 4/2001 přel.M.U.

Poznámka redaktora - jsem rád, že jsme mohli pomoci k potřebným kontaktům i my, v „zemí otců“. Na nás se totiž v počátku obrátili ti, kteří se na Kubě o Jednotě dověděli. Částečně nám spojení umožnili i obětaví a součinní pracovníci našeho velvyslanectví v Havaně, jejímž prostřednictvím jsme mohli i zaslat adresy španělsky mluvících provincií. Také byl námi o netušené příležitosti k misijní činnosti na novém území uvědoměn tehdejší předseda Světové Jednoty

bratrské. Sluší se zde i dodatečně vyslovit poděkování manželům Janeckým z Prahy, kteří pomáhali svými jazykovými znalostmi.

KONTINENTÁLNÍ PROVINCE. Východoněmecký tým (ODT) uznal jako své pracovní oddělení regionální práci sester, která se stala svými „Dny sester v Horní Lužici“ v Nieském pevnou součástí života východosaských sborů.

ekumena

Církev bratrská

Jednota bratrská zaslala Radě CB dokument „vyznání ke Dni pokání Jednoty bratrské“, který považujeme za zneužití institutu pokání, jelikož reprezentativní shromáždění představitelů JB v tomto dokumentu jednostranně obviňuje někdejší část JB (t.č. Ochranovský seniorát ČCE). Rada k tomuto „Vyznání“ dostala též stanoviska J.Halamy jr., který jej kvalifikuje jako „Manifest samospravedlnosti“. Rada se nepřiklání k žádné ze stran rozštěpené Jednoty a považuje situaci za důsledek dlouhodobé absence uplatňování duchovních principů.

Bratrský pozdrav 3/2001, Leták se zprávami z Rady Církve bratrské

náš seniorát

2. sesterské setkání

se konalo opět v pražském sborovém domě 7. dubna 2001. Sešly jsme se v téměř dvojnásobném množství vzhledem k předchozímu setkání, za účasti sester ze všech sborů Ochranovského distriktu. Atmosféra setkání byla hřejivá a program se líbil vše. Po biblické úvaze ses. kazatelky Hany Jaluškové jsme si pověděly, co nás v našich sborech těší a bolí.

Hlavní referát dne přednesla **sestra Christine Welschenová**, kazatelka

sboru Jednoty v Berlíně-Středu. Za finanční podpory ze Stuttgartské a Ochranovské misie prožila Christine rok mezi ženami různých vyznání v Bosně, které ztratily své domovy nebo své drahé, a snažila se je různými aktivitami a duchovní péčí povzbudit k novému životu. Její vyprávění o této službě, které doprovodila diaobrázky, bylo přijato s velkou pozorností a zájmem, o čemž svědčily i

následné dotazy.

Během společného oběda byla příležitost k osobním rozhovorům. V odpoledním programu jsme se vrátily k 50ti letému trvání Sdružení žen Jednoty (MWA) v Anglii a Sev. Irsku vzpomínkou sestry Olive Linyardové v podání ses. Aničky Kalousové. O českých sestrách v Anglii s přihlédnutím k jejich aktivitám vyprávěla ses. Marcela Kalistová. Následnou diskusi na téma „Co bychom mohly dělat my, české sestry?“ vedly Eva Kejřová a Jitka Pernerová. Všechny společně písně včetně nácviku v Anglii velmi oblíbené „Spoj nás v jedno, Pane“ doprovázela krásně na houslích sestra Anička Kejřová.

Rozhodly jsme se přispět dětem a mládeži ve sborech Potštejně a Turnově zakoupením zpěvníků „Svitá“.

Naše zdařilé sejiti jsme zakončili ve společném ztišení Modlitbou Páně. Děkujeme pražským sestrám za jejich bohaté pohostinství.

Čest a chvála našemu Pánu, že nás vedl svým Duchem svatým. Směly jsme prožít krásné sesterské obecenství, za jaké jsme prosily a Pán nám je ze své milosti dal.

Marie Ulrichová

Den partnerských sborů

Dne 30. října 1999 se konal v Ochranově první „Den partnerských sborů“ z východní části Německa a Čech. Byl to pro nás povzbuzující den, zvláště proto, že některé naše sbory byly krátce předtím „zrušeny“. Povzbudivé bylo i téma: „Pták nalezl svůj domov a vlaštovka hnízdo pro své mladé...“ Dostalo se nám ujištění, že nejsme ve svém zápase sami, že můžeme nalézat u bratří a sester z Německa pomoc a podporu. Již předtím jsme měli blízké vztahy s partnerskými sbory, nyní se ještě prohlubují. Účinnou podporu také dostáváme hmotnou pomocí: Bad Boll

výrazně pomohl Železnému Brodu při opravě části střechy nad velkým sálem sborového domu, sbor v Königsfeldu zorganizoval velikou pomoc pro zakoupení „Sboru Českých bratří“ v Turnově, od Ředitelství jsme dostali půjčku na zakoupení domu v Potštejně... A to nevíme, kolik modliteb a přímlov za nás zní denně v německém jazyku.... Krize, do které jsme se doma dostali, nás neobyčejně sblížila s bratři s sestrami Evropské kontinentální provincie. Jsme za to vděční našemu Pánu.

Vítáme proto, že se objevil na obzoru nový „Den partnerských sborů“. Bude se konat tentokrát na naší české straně v Železném Brodě v sobotu 15. září 2001. Téma setkání je: Společně na cestě Božího lidu.

Chceme si připomínat Boží jednání se vyvoleným lidem cestou z otroctví do zaslíbené země, chceme se povzbudit nadějí Boží ochrany a péče, chceme se více vzájemně poznávat, chceme být spolu jako bratři a sestry.

Berte tuto informaci jako předběžné pozvání!

Jiří Polma

Jablonec n. N.

V neděli 8. dubna prožíval jablonecký sbor - a s ním celý Ochranovský seniorát - radostnou událost: jako druhý kazatel místního sboru byl slavnostně přivítán bratr Karel Eugen Langerfeld. Jeho dávné přání sloužit v českém sboru se po desetiletích vyplnilo, i když již za poněkud odlišných podmínek.

Bratr Langerfeld zde bude působit jen na částečný úvazek vedle povinností, které má ve své mateřské provincii. Jsme vděční Ředitelství Kontinentální provincie, že tuto pomoc umožnila.

Slavnostního odpoledne se zúčastnilo mnoho sester a bratří z ostatních ochranovských sborů, z místní ekumény a samozřejmě i z Kontinentální provin-

cie. Upřímně bratru Langerfeldovi všichni přejeme, aby jeho službu provázelo Boží požehnání a aby také úspěšně zvládal své pracovní zatížení, se kterým bude spojeno i časté cestování a další odloučení od rodiny. Věříme však, že zdokonalení v češtině nebude jediným kladem jeho působení mezi námi.

red.

Setkání se členy Poradního výboru

V Čechách jednali 3 zástupci Poradního výboru o možnostech prosadit návrh, který vypracovala Rada Světové Jednoty (Unity Board) při svém jednání na Jamajce a který je nazván „Další české kroky“. Současný předseda UF A. Musomba z Tanzánie a bratři R. Sawyer (USA) a S. Clarke (Jamajka) jednali 1. května 2001 v Liberci s Úzkou radou JB, 2.5. se sešli v Praze s výborem ochranného seniorátu. Hovořili jsme o příčinách konfliktu a jeho vývoji za uplynulé 3 roky. Seniorátní výbor potvrdil, že přijímá většinu požadavků na naší stranu, zároveň však vyložil, proč nemůže přijmout požadavek, aby naše sbory se opět právně dostaly pod Jednotu bratrskou v České republice. Nabyli jsme dojmu, že bratři ze zahraničí začínají rozumět naším důvodům, které vyplývají mj. ze zkušenosti s bezprecedentním jednáním Úzké rady.

Z Prahy ještě odcestovali bratři Musomba a Sawyer do Bad Bollu, kde se 3.5. sešli s ředitelstvem Kontinentální provincie. Očekáváme, zda toto jednání přinese určitý posun v zatím nepřilíh dobré situaci.

red.

Sestra Vlasta Polmová

Těsně před letošními velikonoce nás zastihla zpráva o náhlém úmrtí sestry Vlasty Polmové, vdovy po kazateli JB, Františku J. Polmovi (narodila se 12.12.1921 v Rovensku p.Troskami, 1942 svatba v Železném Brodě s F. Polmou, od r. 1949 v Ujkovicích). Sestra byla odvolána našim nebeským Otcem v požehnaném věku 79 let.

Dne 18.4. 2001 jsme se proto sešli v Jičíně jako širší bratrská rodina spolu s rodinou nejbližších pozůstalých, abychom si v tiché vzpomínce připomněli její život mezi námi. Při této příležitosti posloužil výkladem Božího slova bratr J. Halama starší. Naplněná obřadní síň vypovídala, že sestra Polmová měla mnoho přátel, bratrů a sester, kteří ji znali a měli ji rádi. Nebylo divu, jako manželka kazatele v Ujkovicích se zvýraznila svou starostlivostí a péčí o sbor po hospodářské stránce při všech sborových akcích i slavnostech po celých 28 let společného života. Vyznačovala se především tichostí a pokorou srdce, takovou jsem ji znal nejméně 18 let, kdy jsem se s ní poprvé setkal při návštěvě shromáždění v Ujkovicích. To zde již zůstávala po smrti manžela sama a pečlivě se starala o spoustu sborových záležitostí, dům i zahradu do doby, než ve zdejším sboru nastoupila jako kazatelka ses. Eliška Šolcová.

S odvoláním sestry Polmové nám odchází členka Rady starších, zároveň však i věrný modlitební sloup našeho sboru. Sestra Polmová nám bude chybět také v pastorační péči, jelikož do posledních chvil navštěvovala nemocné a starší členy sboru a sloužila jim v jejich duchovním i fyzickém životě. Dokazovala tak prakticky neustále svoji zakotvenost ve víře v Pána Ježíše Krista a jeho následování v nesení evangelia i

praktické pomoci svým bližním. V tom všem nám smí být naše milá sestra příkladem, v tom všem jí - a také Pánu Bohu - můžeme být vděční za opravdové skutky lásky. A to jak v rodině, tak v samotném sboru a církvi.

Můžeme ve víře směle vyznat, že nás ses. V. Polmová předešla do Božího království. To není důvod ke smutku, i když my všichni ji budeme ještě dlouho postrádat. Naopak, radujme se z toho,

že byl v požehnání naplněn další život Kristova následovníka, s kterým jsme se mohli rozloučit s nadějí vzkříšení. Nyní záleží i na nás, jak my vezmeme vážně svou víru a své vyznání, abychom také my jednou byli sklizeni do Božích stodol. Sestra Věra Polmová nám v tomto je a bude výzvou - v tichosti a pokoře Ježíšova učedníka, nesoucího bez reptání svůj kříž každý den.

Václav Hájek, Ujtkovice

společnost a my

Kdyby se celá populace planety Země smrskla na vesnici o stu obyvatel, kde by však zůstal zachován poměr všech lidských odlišností - jak by potom tahle maličkáta, různorodá vesnička vypadala? Tak to přesně bylo předmětem pátrání Philipa M. Hartera, lékaře z nemocnice Stanfordské Univerzity.

Tady jsou výsledky jeho výzkumu:

Ve vesnici by žilo:

55 Asiátů, 21 Evropan, 14 obyvatel ze

Západní polokoule, 8 Afričanů

52 žen, 48 mužů

70 „barevných“, 30 bělochů

70 jiného vyznání, 30 křesťanů

95 heterosexuálů, 5 homosexuálů

6 lidí by vlastnilo veškerý majetek

80 by žilo v domě, který by neodpovídal standardu

70 by neumělo číst

50 by trpělo podvýživou

1 by byl na prahu smrti

1 by byla těhotná

1 by měl vysokoškolské vzdělání

1 by vlastnil počítač

Následuje pouze anonymní interpretace výše uvedených faktů. Přemýšlejte o tom tímto způsobem:

* žijete-li v pěkném bytě, máte dost jídla a umíte číst, jste členem velmi úzké

skupiny

* vlastníte-li pěkný byt, jídlo a máte svůj počítač, jste členem elity

* pokud se vzbudíte toto ráno a budete více zdravý, než nemocný, jste šťastnější, než celý milion lidí, který nepřežije tento týden

* pokud jste nikdy nebyl v bitvě, nezažil osamělost uvěznění, utrpení mučení, nebo sevření hladu, jste na tom lépe než 500 miliónů lidí tohoto světa

* pokud můžete chodit do kostela, aniž byste se museli obávat ponižení, zatčení, mučení nebo smrti, jste šťastnější než miliarda lidí, kteří nemají to štěstí

* jestliže vlastníte bibli, jste bohatí. Třetina lidí z celého světa k ní nemá přístup

* pokud jste se včera a dnes modlili, jste v menšině, protože věříte, že Bůh slyší a odpovídá na modlitby

* jestliže máte jídlo v lednici, oblečení na sobě, střechu nad hlavou a kde spát, jste bohatší než 75% lidí na této planetě

* máte-li peníze v bance i ve své peněženke a strádáte si do kasičky, jste mezi 8% nejbohatších lidí světa

* pokud jsou vaši rodiče stále naživu a nerozvedli se, jste velmi vzácný případ

* jestliže můžete držet někoho za ruku,

objímat ho nebo se dotýkat jeho ramenou, jste požehnaní, protože umíte nabídnout hřejivý dotek

* držíte-li hlavu zpřímá s úsměvem na tváři a jste skutečně vděční, jste požehnaní, protože většina lidí má tu možnost, ale nedělá to

red., zpracováno podle různých anonymních materiálů

Hledejte království Božího

Mat 6,33

Snad rozumíme dobře, co znamená království Boží: vládu Boží a vůli Boží ve všech věcech za zemí i na nebi. Obnovení všech věcí k dokonalosti Boží.

Myslívali jsme si, že království Boží přijde k nám jako hotová věc bez naší zásluhy neb přičinění, prostě z milosti

Boží, jako dar. Nyní vidíme, že „hledatí nejprve království Božího“ znamená jít za Kristem a zúčastnit se jeho boje a jeho úsilí o ustavení jeho způsobů a jeho řádů na světě. Bojovat každodenně o to, aby Kristus vládl v nás, v našem společném životě i celém světě. Vykoupil-li nás Kristus od smrti hříchu - to znamená, že dovedeme jasněji vidět plány a cesty Boží, že dovedeme svobodněji a zdáměji spolupracovat na utváření Božího světa. Krásný bratrský život, spravedlnost na světě, lidé zdraví a šťastní, oslavující Boha v Kristu Ježíši - to musí být naše tužba a naše práce. Nevzdychejme po starokřesťanské době a po staré Jednotě, Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest, i na věky! Bojujme a usilujme, hledejme jeho království!

F. T. Petr, 1935

jeden rok s židovským kalendářem

Při našem dalším zastavení nad svátky, jak se objevují v židovském kalendáři, se dotkneme hned tří kategorií: Poutních svátků (Šavu'ot), tedy těch nejdůležitějších, co se náboženského významu týká, pak Menších svátků (Den Jeruzaléma). Menší svátky nenařizuje Tóra. Vztahují se na méně významné události židovské historie a nejvíce k nim bývají připojeny prvky lidové a folklórní. Nakonec se zmíníme také o jednom z tzv. Postních dnů.

Jom Jerušalajim

20.5.2001

Den Jeruzaléma, známý též jako *Jom cherut Jerušalajim* (Den svobody Jeruzaléma), je nejmladším svátkem židovského kalendáře. Slaví se 28. dne měsíce ijaru a oslavuje porážku jordánských okupačních vojsk izraelskou

armádou třetího dne šestidenní války (7. června 1967), kdy bylo znovu dobyto jeruzalémské Staré město a po 19 letech arabské nadvlády byl opět umožněn Židům přístup k Západní zdi.

Tento den je stejně jako Jom hacma'ut státním svátkem Izraele a byl Izraelským vrchním rabinátem rovněž vyhlášen za den dikůvzdání, kdy neplatí zákazy a omezení v době omeru. V den Jom Jerušalajim probíhá v Západní zdi ústřední slavnost dikůvzdání.

Šavu'ot

27.5.2001

Šavu'ot je poutní svátek prvotin. Pesach je přípravou tohoto svátku. Svátky Šavu'ot a Sukot ohraničují čas žní. Návaznost těchto dvou svátků se ukazuje už v názvech. V hebrejštině znamená *šavu'ot* doslova „týdny“. Název

svátku se odvozuje od biblického příkazu odpočítat sedm týdnů od druhé pesachové noci a oslavit padesátý den jako den posvátný. Z toho vychází překlad slova šavu'ot do řečtiny - *pentekosté*, což znamená „padesátý“ (číslovkou, se myslí dny). Je to vzhledem k Pesachu, který chápeme jako den první. Mezi svátky Pesach a Šavu'ot je období 49 dní *omeru*.

Bůh je uznáván jakožto dobrodinec země a je kladen důraz na to, že plody země jsou darem od Boha (srv. Dt 26, 1-11). Tento biblický text výstižně popisuje význam zemědělských svátků. Zemědělský charakter svátku Šavu'ot je zdůrazněn jeho dalšími názvy: *Jom ha-bikurim* (tj. Den prvotin) a *Chag ha-kacir* (Svátek sklizně).

Význam svátku Šavu'ot se změnil po rozboření jeruzalémského chrámu. Ze zemědělského svátku se stal svátek, který připomíná dar Tóry od Boha Mojžišovi na Sinaji.

O tomto svátku se synagogy vyzdobují zelenými ratolestmi, které připomínají prvotiny. Doma se čtou úryvky z Bible, např. Ex 19; Nu 28; Dt 14.

Čte se také svitek Rút, který je jedním z nejkrásnějších příběhů v Bibli. Tento příběh ukazuje na univerzalitu Božích přikázání. I když je Rút z kmene, který byl nepřítelem židovského národa, ale usiluje o dobro, je také přiřazena k vyvolenému lidu. Před čtením z Tóry se zpívá hymnus o velké Boží lásce k nám. Tento svátek se nazývá také *aceret* „zakončení“. Důvody pro toto označení jsou dva. Jednak proto, že zakončuje na zemědělské úrovni svátek prvotin a také, že zakončuje smysl Pesachu na rovině historické, jehož dovršením je dar Tóry. Bůh vyvedl Izrael z Egypta, aby mu dal Tóru.

Protože se Tóra a Erec Jisrael přirovnávají k mléku a medu (Ex 3, 8.17.; Ž 19, 10-11), požívají se o tomto svátku med, mléko a mléčná jidla.

V tomto svátku se oslavuje dvoji událost: svátek prvotin - úrodnost země a svátek Tóry - poslušnost člověka. Jsou to dva dokonale provázané aspekty. Jestliže člověk žije na zemi podle Boží smlouvy, potom je země úrodná.

Požehnání ze svátku Šavu'ot

*Kdybychom oceány naplnili inkoustem,
kdyby se všechny stvolý trávy změnily v
pero,
kdyby byl celý náš svět z pergamentu
a každý člověk písařem z povolání,
abychom vypsali lásku Boží,
nestačil by inkoust z oceánů,
ani by ji nedokázal pojmut pergamen,
i kdyby se prostíral od nebe k nebi.*
(Di Sante, Židovská modlitba, edice Oikúmené, Praha 1995, str. 197)

Šiv'a asar be-tamuz

7.7.2001

Označení tohoto postního dne znamená „sedmnáctý den tamuzu“.

Podle tradičního podání sestoupil Mojžiš právě v tento den s hory Sinaj a v rukou držel kamenné desky s desaterem přikázání. Když viděl, že Izraelité tančí kolem zlatého telete, uhodil deskami o zem, až je rozbil.

V době obklíčení Jeruzaléma r. 586 ustały sedmnáctého tamuzu každodenní chrámové oběti, neboť ve městě již nezbývaly žádné ovce, které by bylo možné obětovat. Podle jiné tradice se v tento den rovněž připomíná proražení hradeb Jeruzaléma v roce 586 před n. l., k němuž ale ve skutečnosti došlo 9. tamuzu. V roce 70 n. l. došlo v tento den k prolomení hradeb Jeruzaléma Římany.

Mezi šiv'a asar be-tamuz a tiša be-áv je postní doba, zvaná „tři týdny smutku“, kdy si Židé nestříhají vlasy, neholí se, neoblékají si nové šaty, nepořádají se slavnosti a svatby. Tři šabaty připadající na třítýdenní období smutku jsou známy jako *telat de-*

furanuta, „tři šabaty trápení“ a o každém z nich se čte zvláštní haftara, která obsahuje prorocká slova výtek a varování před hroziícím neštěstím. Během prvních devíti dnů měsíce áv Židé mimo popsanych projevů postu nejedí maso, ani - s výjimkou šabatu - nepijí víno a nechodí plavat.

O všech postních dnech je předepsán půst pro všechny dospělé muže od 13 let a ženy od 12 let, pokud jim to dovolí zdravotní stav.

podle Pavla Toepfera: Některé prvky židovské spirituality s laskavým svolením autora

čtenáři čtou a píší

(podruhé) Ad Křižovatky (NBL 1/2001)

Při čtení zmíněného článku jsem se musela přesvědčit, že držím v ruce NBL z r. 2001. Tak „vousaté“ jsou totiž zde otištěné tendenční zkratky ve srovnávání života církví „velkých“ a „malých“. Jsem farářka ČCE, omezím se tedy na to, čím se křivdí této církvi.

1) liturgický stereotyp Pevný bohoslužebný pořádek se vyskytuje všude, neboť je potřebný, aby se jednotlivec mohl orientovat v bohoslužbě. I členové evangelikálních církví nelibě nesou zasahování do jeho současné podoby, protože ta spoluvytváří jejich duchovní domov. Modlitba shrnující kázání a přímluvy se i v ČCE improvizují podle situace, zatímco úvodní modlitbu je zvykem připravit písemně předem spolu s kázáním (ohleduplně k posluchačům). Máme pečlivě připravené agendy, ale rozhodně ne proto, aby se mechanicky opakovaly; spíše mají být inspirací k tvorbě a rezervoárem pokladů vytvořených v minulých dobách. Naše bohoslužba je košatější, protože od ní očekáváme víc funkcí než evangelikální a letniční církve, t. j. nejen aktuální rozhovor s Pánem a stolování s Ním, ale také demonstraci sounáležitosti s křesťany předešlých věků i s křesťany jinde na světě.

2) Duch versus struktura není správným vyjádřením svářících se tendencí v církevním životě. Přílehlavější by bylo spontaneita jednotlivce versus řád společenství. Čím mladší církev, tím více důvěřuje bezprostřední

projevům svých členů, kdežto starší církve ji regulují, protože vědí, že dovede nejen vznést do výšin, ale také bořit, a že je třeba zkoumat duchy, jsou-li z Boha. Přítomnost Ducha sv. přece nezaručuje míra spontaneity, ale míra pokory, lásky a otevřenosti vůči Bohu, kterou mají ti, co bohoslužbu slaví. Stejně tak neplatí, že Duch si používá naše hlasivky, ale náš rozum nikoli. Když se např. evangelický kazatel pečlivě připravuje, čte texty v originále, přihlíží k dobovým souvislostem, hádá se s jinými svědky při četbě komentářů, nenahrazuje Ducha strukturou, ale čistí si uši, aby mohl lépe slyšet, *co Duch praví církvím*. Věř, že Pán se přiznává k těm, kteří *snazežně běží, zda by i uchvátiti mohli*.

Zkušenost také ukazuje, že kongregační zřízení není ideální a demokratické orgány musí být více stupňové. Vyvážené presbyterné - synodní zřízení „velkých“ církví dává též značnou pravomoc sborům (neumožní např., aby ústředí sebralo sboru modlitebnu nad hlavou), ale dokáže lépe ochraňovat duchovní identitu církve a řešit otázky celocírkevního dosahu. Také zaručuje laikům rovný podíl na správě církve na všech úrovních.

3) poslušnost Písma Poslušnost Písma není v ČCE menší proto, že jsme zásadně zdrženliví vůči jednoduchým receptům. Na fundamentalistech nám vadí právě to, že je stále vyžadují, že nechtějí hledat a přemýšlet a že se vposledu staví na místo, které patří jedině Kristu - totiž na místo vlastníka pravdy. S někým, kdo si myslí, že sám vlastní celou pravdu, skutečně nelze

mluvit, protože ten s vámi nepovede rovnoprávný dialog, ale bude vás stále soudit, jak odpovídáte jím nastaveným měřítkům pravověrnosti. Základ fundamentalismu je vždy duchovní pýcha a špatným způsobem uspokojovaná potřeba jistoty...

Lidi, kteří nevěří v Kristovo vzkříšení a v zázraky, dnes v ČCE najdete jen mezi papírovými členy. Slušný evangelík věří, že Pán Ježíš a apoštolé vykonali všechno, co se o nich píše. Ale na rozdíl od letničních si nemyslí, že může ony zázraky po Pánu Bohu automaticky vyžadovat. Víme, že byly znameními, a co když nám Pán chce dnes dát jiná znamení? I sbor ČCE si dokáže někoho vymodlit z nemocnice, ale vždy k té modlitbě dodává: „Ne naše, ale Tvá vůle se staň.“

Nevím, kdo z ČCE by připustil, že člověk dojde k témuž cíli následováním Krista i Buddha a nebyl si jist, že rozhodnutí pro Krista je to nejlepší, co může člověk udělat. Ale z Kristovy jedinečnosti nevyvozujeme, že náš vztah k vyznavačům jiných náboženství musí být nutně konfrontační. Víme naopak, že duch náboženské konfrontace vyvolává války a zabíjí nevinné po miliónech. Různé všenáboženské slety se v ČCE netěší obdivu, ale uznáváme, že v dnešním globalizovaném světě je nutno jednat o prozatímním řádu, přijatelném pro křesťany i nekřesťany. Nepřipadá mi pravděpodobné, že by někoho z mých kolegů pobouřila sama výzva k modlitbám za misií mezi muslimy. Přispěli jsme na tisk biblí v Turecku i v Egyptě. Co se nám hnusí, to jsou zbytky koloniálního myšlení v evropských církvích. Co kritizujeme, je omezování zásady „modli se a pracuj“ pouze na první polovinu. Misie není v ČCE sprosté slovo, my ji jen neumíme dělat, protože jsme staletí žili jako zemská církev v národě, kde každý byl v nějaké církvi. Rádi bychom toto umění ovládali.

Kde sebral br. Hejzlar podklady pro obvinění, že v ČCE působí aktivní prohomosexuální lobby a že se tam schvaluje nestandardní sexualita? Koho tou lobby br. Hejzlar míní? Snad ne ty, kdo si dovoluji upozornit, že biblický zločecení *samcoložníci* nejdou beze zbytku ztotožnit se všemi dnešními, neboť netrpěli tělesnou nemocí ani duševní

poruchou, ale jednali svobodně a z jiných pohnutek? Nebo snad ty, kdo s homosexuály pracují v Diakonii a sdělují církvi, jací ti lidé skutečně jsou? O žehnání homosexuálních svazků se u nás vedla bouřlivá diskuse, také v ní zazněla rázná NE, ale většina zúčastněných je ochotna ocenit, když se homosexuálové chtějí vymanit z promiskuity a žít i se svou vyšínutostí důstojný život. Ne každý je obdarován k životu v celibátu, a tak hovoříme o tom, co dalšího se důstojným životem dá nazvat. Homosexualita není přímo náš problém. ČCE je totiž středostavovská církev, jejíž členstvo zatím neplnilo statistiky sociálních abnormalit. Jsme však přesvědčení, že bude-li se o choulostivých záležitostech v církvi mlčet, nedosáhneme toho, že budeme lepší církví. Tyto záležitosti nás budou dále obklopotvat v životech spoluobčanů, ale my nebudeme vědět, co s nimi, co je vůle Páně. V rozhovoru sice může zaznít i leccos nemoudrého, ale umožňuje Pánu, aby mezi námi vyzdvihl pravdu a dal nám pravé porozumění.

*Dagmar Ondříčková,
farářka ČCE v Berouně
redakčně zkráceno*

OPRAVY

Poprvé uveřejňujeme takovýmto způsobem opravy - ne že by se dříve nevyskytly chyby, ale nebyly tak patrné. Zvláště u překlepů, gramatických chyb a grafických nedokonalostí jsme se jen v koutku duše červenali a doufali, že laskavý čtenář velkoryse promine... Avšak v minulém čísle (3NBL 2), měl být správně údaj, že se br. R. Chlubna dožil 71 let. Omlouváme se.

Protože také v 1. čísle tohoto ročníku byla grafická podoba notového záznamu v uvedených písniích značně nepovedená, nabízíme vážným zájemcům dodat lepší verzi. Prosíme, v případě zájmu se obraťte na redaktora.

Ani vrabec...

nepadne na zem bez vědomí Božího. Tak to řekl Ježíš. Vrabec - představitel nejvšednějšího života, ptáček z nejmenších. A přece i on je v okruhu Boží pozornosti. Není jedno, jestli zahyne tak, že ho sežere kočka, což je v řádu toho, čemu se říká potravinový řetězec, nebo tak, že ho někdo sestřelí vzduchovkou pro pouhou zábavu.

Albert Schweitzer napsal:

„Škodím-li jakémukoli životu, musím si uvědomit, zda je to skutečně nutné. Nesmím přestoupit nevyhnutelnost ani ve zdánlivě nedůležitém. Rolník, který na své louce pokosil tisíce květů za potravu svým kravám, ať se má na pozoru, aby na zpáteční cestě v bezmyšlenkové kratochvíli neutal květ na pokraji cesty, neboť tím by se prohřešil na životě, aniž by byl pod tlakem nutnosti.“

Neúcta k životu vede nejen ke zdánlivě nevinnému „sportovnímu rybaření“, ale promítla se například mimo jiné nedávno v Anglii vybjíjením tisíců krav proto, že by se mohly nakazit slintavkou. Ta se dá sice vyléčit, ale kravám nebylo dovoleno pro pochybné hospodářské zájmy stonat.

A co ten květ na pokraji cesty? O takovém říká Ježíš na jiném místě evangelia, že se mu nevyrovná ani Šalamoun v celé nádheře svého oblečení.

Myš

Můj přítel, jenž se vrátil co politický vězeň z dlouholetého kriminálu, mi vyprávěl zvláštní příběh.

Jednoho dne, kdy se trestanci procházeli v kruhu po vězeňském nádvoří, uviděl jeden z nich, nově příchozí, běžet po dlažbě myš. Rychle po ní skočil a zašlápl ji. Někteří z káránců se na něho vrhli a nebyť pohotového zásahu dozorců, byli by ho snad utloukli. Myši byly totiž kromě pavouků jedinými společníky těch, kteří, jak se říká, byli ve výkonu trestu. Teprve pobyt v žaláři, ve kterém se vězňové ocitli - a byli mezi nimi i téžící zločinci - způsobilo, že si začali vážit života nepatrných tvorů, jimiž lidé běžně pohrdají.

Delfín

Odedávna je známo, že delfíni se chovají bez zjevné příčiny přátelsky k lidem. Před časem jsem se dočetl o události kdysi z dvacátých let tohoto - vlastně už minulého století.

Lodi, veplouvající z Atlantického do Středozemního moře Gibraltarskou úžinou, musili mít lodivoda, znalého podmořských skalisek. Avšak byl tam ještě jiný, znalejší průvodce. Byl jím delfín, který se vždy vynořil před každou lodí, jež minula průliv a vedl ji, dokud nebezpečí skalisek nepominulo.

Jednou se stalo, že na lodi cestoval lovec, a když spatřil delfína před přídělí, vzal pušku, zacílil a vystřelil. Poraněný delfín zmizel pod hladinou. Teď však byl ohrožen sám lovec rozezlenými námořníky a kapitán měl co dělat, aby jejich hněv ukrotil.

Dlouhé měsíce se delfín neobjevil. Potom se přece jen, zjevně uzdraven, znovu ukázal a jako předtím ukazoval bezpečně cestu lodím. Až na jednu. Když se objevila ona, z jejíž paluby byl postřelen, nebylo po něm stopy. A tato loď byla také jediná, která později na podmořských skaliskách ztroskotala.

„Celé tvorstvo nedočkavě čeká, až se Boží synové zjeví ve slávě“, napsal apoštol Pavel v listu Římanům.

připravil Miroslav Matouš

572 Ó obnov dílo své

(Revive Thy work, O Lord)

melodie: W. H. Monk

o Duchu svatém

text: Albert Midlane, 1858

přeložil: B. Vančura

upravil: J. Halama Jr.

Ó ob - nov dí - lo své svou mo - cí, Nej - vyš - ší! Ten

hlas, jenž mr-tvě pro-bou-zí, necht' vši - chni u - sly - ší.

2. Ó obnov dílo své
a rozptyl mrákotu
a přived' údy hynoucí
svým dechem k životu.

3. Ó obnov dílo své,
zas žížeň vyvolej
a hlad po slovu života
i nasycení dej.

4. Ó obnov dílo své!
Dej Ducha svého dar,
necht' chladných srdcí roznítí
zas k tobě lásky žár.

5. Ó obnov dílo své!
Tvé evangelium
zněj k slávě tobě, k spáse nám
i všechněm národům.

611 Zní celou zemi

(Weit durch die Lande)

melodie: Math. Apelles von Lövenstern 1644

text: C. B. Garve, přel. B. Metyšová

Zní ce-lou ze-mí, o - stro-ven po-sle-dním, stra-na-mi vše-mi, od sně-žných
 k po - le - dním, ja - zy - ky mno - ha pí - suč slá - vy. V cí - rkvi je
 ve-le - ben Mi- str pra-vý. V cí - rkvi je ve-le - ben Mi-str pra - vý.

2. Kristovo stádce / má hlavu jedinou,
 jednoho Vládcе, / v něm mnozí jedno jsou.
 Spojení Pánem, sestry, bratři,
 [: v lásce a věrnosti k sobě patří. :]

3. Jsme z různých zemí, / národů tisíce.
 Pán staré mění, / padají hranice.
 Kde Ježíš vládne, vše je prosté:
 [: svár tichne, jednota srdcí roste. :]

4. Jak jsou si blízcí / ti dříve vzdálení
 a cizí kdysi / - důvěrou spojení.
 Pane, sám posvěť naše svazky,
 [: s důvěrou kladem je do tvé lásky. :]

574 Ó Králi pokoje

melodie: Maria Tiddeman 1875

text: Fr. Kučera 1929

The musical score is written for piano and voice. It consists of two systems of music. The first system has a treble and bass staff joined by a brace on the left. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The melody is in the treble staff, and the piano accompaniment is in the bass staff. The lyrics are written below the treble staff. The second system follows the same format and continues the melody and accompaniment.

Ó krá-li po-ko - je, pro - sí-me v po-ko - ře, ztiš
vše-cky ro-zbro - je na svě-ta pro-sto - ře.

2. Ty věčný prameni
lásky a smíření,
smyj z čela lidského
Kainovo znamení.

3. Vel světu složití
otroctví okovy,
ať k sobě stojíme
jak bratr k bratrovi.

4. Dotkni se národů,
ať dnes již prohlédnou
a zkují v radlice
zbraň svoji vražednou.

5. Všecko, ó Bože náš,
u tebe možno je:
přijď tvoje království
lásky a pokoje.

577 Tys, Pane, slíbil

(Our blest Redeemer)

melodie: J. B. Dykes

o Duchu svatém

text: Harriet Auberová, 1829

přeložil: B. Vančura

Handwritten: F#

Tys, Pa-ne, slí-bil věr - ným svým v tu - po-sled-ní svou

Handwritten: h

noc, žc po-šleš U-tě - ši-te-le jim na po - moc.

2. A Duch tvůj svatý sestoupil
do srdcí svědků tvých
a svolal k tobě tisíce
vykoupených.

3. Hlas jeho vždy se ozývá
co láskyplný vzkaz,
když varuje neb probouzí
či těší zas.

4. Co v pravdě na nás dobrého,
co krásné je, co ctí,
ba vše, co jsme, je dílo tvé
z tvé milosti.

5. Ó Duchu pravdy, svatosti,
nás slabé posilni,
měj v nás ty sám svou svatyni
a vládni v ní.